

Kl. 12.00 – 15.43

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 7 och 8 maj.

2 § Svar på interpellation 2000/01:417 om garantiersättningen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Cecilia Magnusson har frågat mig varför regeringen inte utsträckt höjningen av garantiersättningen till att omfatta samtliga 480 dagar i föräldraförsäkringen.

Föräldrapenning utges till båda föräldrarna under sammanlagt 450 dagar och kan tas ut till dess barnet fyller åtta år eller avslutar sitt första skolar. Under 360 dagar motsvarar ersättningen föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst, och under 90 dagar motsvarar ersättningen garantinivån 60 kr per dag. För föräldrar som saknar inkomst, har låg inkomst eller inte uppfyller kvalifikationskraven inom försäkringen motsvarar föräldrapenningen garantinivån.

Fr.o.m. nästa år kommer föräldrapenning att utges under sammanlagt 480 dagar, varav 390 dagar enligt sjukpenninggrundande inkomst. Regeringen har i vårpropositionen föreslagit att garantinivån för dessa 390 dagar höjs i flera steg för att den 1 januari 2004 uppgå till 180 kr per dag.

Regeringens bedömning är att förlängningen av föräldraförsäkringen med en månad tillsammans med höjningen av garantinivån gör föräldraförsäkringen till en mycket bra försäkring. Försäkringens konstruktion med ersättning för inkomstbortfall och att reservera tid för båda föräldrarna är viktig i regeringens arbete för jämställdhet. Den utsträckta tiden med föräldrapenning ger föräldrar en reell möjlighet att kombinera förvärvsarbete med föräldraskap.

De 90 garantidagarna är annorlunda till sin karaktär. Den ersättning som utgår för dessa dagar är lika för alla och ersättningen utgår inte efter inkomstbortfallsprincipen. Dessa dagar är särskilt viktiga genom den rätt till ledighet som är knuten till dagarna.

Jag vill i detta sammanhang framhålla att garantidagarna också skiljer sig från de övriga föräldrapenningdagarna genom att man kan välja nivå på ersättningen. När en förälder arbetar högst tre fjärdedelar av normal arbetstid kan föräldern välja att ta ut föräldrapenning på hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels nivå. Riksdagen har också nyligen beslutat

om införande av ny förmånsnivå i föräldraförsäkringen och motsvarande rätt till ledighet.

Den nya nivån motsvarar en åttondels förmån och träder i kraft den 1 januari 2002. Med den nya förmånsnivån kan en förälder arbeta högst sju åttondelar av normal arbetstid och samtidigt få ersättning för garantidagarna. Detta innebär att en förälder kan använda garantidagarna som ersättning vid arbetstidsförkortning. En förälder som minskar sin arbetstid med en timme om dagen kommer i princip att kunna få sin inkomstförlust ersatt genom att ta ut föräldrapenning motsvarande hel garantinivå.

Regeringens arbete inriktas nu på att öka rättvisan och sysselsättningen i samhället. Utgångspunkten för förslagen i vårpropositionen har varit omtanken om dem med sämst ekonomiska förutsättningar. De fördelningsspolitiska avvägningarna har således varit avgörande för regeringens förslag. Den höjda garantinivån för de 390 föräldrapenningdagarna innebär framför allt en förbättring för dem med sämst ekonomisk situation, bl.a. föräldrar som har en svag ställning på arbetsmarknaden och studerande föräldrar.

Anf. 2 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Jag skulle gärna vilja tacka statsrådet Thalén för svaret på min fråga om varför man inte har höjt garantiersättningen i föräldraförsäkringen samtliga de 480 dagarna. Tyvärr, herr talman, tycker inte jag att jag har fått svar på den frågan. Jag tycker personligen att det är ganska förvånande att statsrådet valt att inte svara på denna ganska självklara fråga som också kan vara mycket viktig för många föräldrar i utsatta situationer.

Äntligen har vi ju här i riksdagen kommit överens om att höja garantinivån i föräldraförsäkringen. De borgerliga partierna har länge försökt att få till stånd en höjning av garantinivån men mötts av ett kompakt motstånd från regeringen och de samverkande partierna. I stället för att värna de sämst ställda föräldrarna har man först prioriterat utökningen av föräldraförsäkringen med en månad till dem som har ersättning över garantinivån. Detta tycker vi moderater är fel prioritering.

Nu kan man tro att regeringen tänkt om, men tyvärr är det bara delvis. En förälder som inte omfattas av föräldraförsäkringen utan är hänvisad till garantinivån – man kan t.ex. vara arbetslös, studerande eller egenföretagare utan försäkring – med ett barn som är 13 månader har endast 40 kr och 20 öre per dag att försörja sig och sitt barn på när skatten är dragen vid en ersättning på 60 kr per dag. Är det rättvist, måste jag fråga statsrådet Thalén, att man, när barnet är 13 månader, ska behöva vara hänvisad till en sådan ersättning?

Även om man jobbar är den här ersättningen långt under minimiersättningen för timarbete inom de flesta yrken. Jag ser att Björn Rosengren har kommit in i kammaren. Han kan kanske kommentera det i andra interpellationsdebatter. Man kan inte leva på 40 kr i timmen efter skatt. Är det en rättvis bedömning av värdet att ta hand om sina små barn med en ersättning på 40 kr och 20 öre? Det är de mest utsatta jag talar om här, herr talman. Jag tycker att det är de som ska ha mest stöd från samhällets sida. På mig verkar det som om regeringen inte vill se detta problem. Eller har jag missuppfattat den inställningen?

I dag diskuteras höjningen i föräldraförsäkringen. Taket diskuteras högt, brett och ljudligt i tidningsspalter. Men garantinivån har gått ganska ljudlöst förbi. Jag skulle vilja fokusera på denna fråga.

Nu tror jag att det finns en lösning. Statsrådet säger ju i sitt svar att man vill inrikta regeringens arbete på att öka rättvisan i samhället. Och det behövs verkligen en ökad rättvisa när det gäller barn till föräldrar i en utsatt ekonomisk situation.

Anf. 3 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Det handlar naturligtvis alltid om en avvägning. Vi vet att också Moderaterna och Cecilia Magnusson gör den avvägningen. Nu är det väldigt populärt att diskutera garantinivån, men i andra sammanhang handlar det i stället väldigt mycket om att dra ned på de områden som rör barn och föräldrar.

Min inställning är denna. När beslutet i riksdagen verkställs har vi 13 månaders föräldraförsäkring, dvs. 13 månaders inkomstrelaterad ersättning. Vi höjer också garantinivån för dem. Sedan har vi tre månader därefter, och de är lika för alla. Det är klart att det är en avvägning om man kan höja ytterligare för alla, men jag menar att den kostnad som detta medför måste vägas i förhållande till andra viktiga insatser man gör just för föräldrar.

Det hindrar inte att man kan återkomma i ett senare skede när man ska göra nya prioriteringar. I vårbudgeten och i förslaget som rör föräldraförsäkringen i den här omgången valde vi att också höja ordentligt för kommande år. Det innebär att vi tar ett steg nu, och därefter ytterligare ett för att, som framgår av mitt svar, komma upp till 180 kr per dag år 2004.

Min grundläggande inställning är den – och den kommer naturligtvis att vägleda mig i kommande prioriteringar – att jag vill fortsätta att bygga ut föräldraförsäkringen i första hand till 15 månader. Det innebär en inkomstrelaterad ersättning i 15 månader, och det innebär naturligtvis också en förlängd högre garantinivå för motsvarande 15 månader. Det utrymmet har vi inte ännu, men det är min politiska ambition att skapa ett sådant ekonomiskt utrymme att det blir möjligt. Det är också ett ställningstagande som Socialdemokraterna har gjort på sina partikongresser.

Anf. 4 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Det är avvägningar och prioriteringar som gäller. Jag förstår statsrådets inställning till en viss del. Nu talar statsrådet Thalén om att man siktar mot 15 månaders föräldraförsäkring för dem med ersättning från föräldraförsäkringen, inte för dem med garantinivån.

Det är det frågan gäller. Varför satsar man på dem som har möjlighet att försörja sig på 40 kr och 20 öre per dag? Varför inte satsa på de svagaste i samhället? Varför inte i första hand ta samtliga 480 dagar i föräldraförsäkringen?

Statsrådet nämnde att det ofta gäller att dra ned. Jag ska belysa vårt förslag, "Låt föräldrarna bestämma!". Vi kopplar ett barnkonto efter föräldraförsäkringen. Man kan ta ut 20 000 kr per år, totalt 40 000 kr. Som föräldrar kan man när man vill vara hemma längre med sina barn få ut en ersättning på 167 kr per dag i 120 dagar. Det motsvarar efter skatt

ungefär 250 kr, och det är väl en schyst timsättning i de flesta yrken. I vissa yrken är det en mycket bra timsättning.

Det är det här frågan gäller. Varför vill inte statsrådet och regeringen öka rättvisan för alla? Det viktigaste, tycker jag, är att de som är sämst ställda i samhället faktiskt får en möjlighet att utöva sitt föräldraskap på ett bra sätt. Det är dem vi måste värna om.

Jag skulle vara tacksam om statsrådet lite närmare kunde beröra den fråga som gäller de föräldrar som inte har någon inkomst att falla tillbaka på. Hur ska de på ett bra sätt kunna försörja sig och sina barn medan de är hemma och tar hand om dem?

Anf. 5 Statsrådet INGELA TAHLÉN (s):

Herr talman! Jag vet inte om Cecilia Magnusson och jag missförstår varandra. I argumentationen som Cecilia Magnusson ger får man intrycket att garantinivån inte kommer att bli 180 kr per dag. Det är ju det som är min poäng. Det kommer att bli 180 kr per dag i garantinivå för 13 månader. Enligt min och Socialdemokraternas uppfattning ska detta byggas ut till att omfatta 15 månader när vi får ett sådant ekonomiskt utrymme. Vi följer den tid som inkomstrelaterad ersättning erbjuder.

Sedan finns det en poäng som jag tycker att Cecilia Magnusson tappat bort. Den poängen har oerhört många unga människor lyft fram. Det är fördelen av att kunna kombinera studier med ett senare arbete och att kunna kombinera arbete, familj och barn för både unga kvinnor och unga män. Föräldraförsäkringens konstruktion är otroligt viktig för att skapa det stödet.

Inte minst nu när vi tillhör och diskuterar inom ramen för den europeiska gemenskapen kan jag i det här sammanhanget nämna att av alla de förmåner som finns i det svenska samhället till nytta för våra medborgare är nog föräldraförsäkringen den som de allra flesta övriga länder lyfter fram som den strategiskt viktigaste. Det gör man därför att den är kopplad till inkomstbortfallsprincipen och samtidigt – och det menar jag är viktigt – till en rimlig garantinivå som också följer med inkomstbortfallsprincipen.

Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Kan jag tolka statsrådet Thalén så att de 90 garantidagarna längre fram ska tas bort, eftersom statsrådet inte diskuterar frågan om de 90 dagarna med en ersättningsnivå på 60 kr per dag? Det motsvarar ju inte ens en schyst timlön. Jag kan tänka att det är en bra utveckling att ta bort en ersättning som egentligen inte ger något stöd till de föräldrar som lever på den och att utöka föräldraförsäkringen. Det är i så fall en bra utveckling. Det skulle jag gärna vilja att statsrådet svarade på.

Så till det här med att kombinera arbete med att vara småbarnsförälder. Det är viktigt och angeläget att vi arbetar för detta. I det sammanhanget skulle jag gärna vilja ha statsrådet Thaléns kommentar till den incident vi hörde talas om strax före den 1 maj. Ett fackförbund – jag tror det var Byggnads – vägrade att skriva avtal med Skanska om att höja ersättningsnivån i föräldraförsäkringen och om att arbetsgivaren skulle betala upp till 80 % av arbetsinkomsten när någon var hemma och tog hand om barn. Man vägrade att gå med på en sådan överenskommelse.

Är det ett bra sätt att kombinera föräldraskap och arbete, eller finns det andra sätt att göra det? Jag tror att det är viktigt att vi uppmuntrar arbetsgivare att vara med i processen och underlätta för föräldrar att vara föräldralediga. Från samhällets sida är det viktigaste att faktiskt stötta dem som har sämst förutsättningar.

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Herr talman! Frågan om att ersätta de 90 garantidagarna, de tre månaderna, med en förlängd föräldraförsäkring har vi inte tagit ställning till. Vi har sagt att vi ska bygga ut föräldraförsäkringen – nu talar jag om det socialdemokratiska partiets ställningstagande – till 15 månader. Därutöver bör det finnas tre månaders garantidagar för att skapa ett flexibelt utrymme för unga föräldrar att kombinera arbete eller studier med ledighet med sina barn.

När det gäller den andra frågan vill jag inte gå in i en diskussion om kollektivavtalens tecknande. Rent generellt tycker jag att det är bra om arbetsgivare kan skapa förutsättningar för unga pappor men också unga mammor att vara lediga med en bra kompensation. Samtidigt vet jag att i det här fallet handlar det om helheten på den delen av branscharbetsmarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2000/01:455 om bredbandssatsningen

Anf. 8 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Johnny Gylling har ställt följande frågor:

Vad tänker jag göra för att, som Johnny Gylling uttrycker det, komma till rätta med kommunstödet?

Vad avser jag att göra för att upphäva prismonopolet på accessnäten?

Hur ämnar jag följa upp ambitionerna att hela landet ska få tillgång till bredband inom några år?

När det gäller den första frågan löper införandet av de olika stödformerna tidsmässigt enligt de intentioner som redovisades i den s.k. IT-propositionen (prop. 1999/2000:86). Av propositionen framgick att stöden först skulle konkretiseras. Vidare framgick av propositionen den tidpunkt när stöden avsågs börja gälla. Skattereduktionen och ett av de stöd som lämnas till kommuner har därför utretts, remitterats och riksdagsbehandlats. En lag om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation trädde i kraft i januari 2001.

Lag om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av lokala telenät och förordning om stöd till kommuner för anläggande av telenät trädde även de i kraft i januari i år. Det andra stödet som kan lämnas till kommuner, till ortssammanbindande nät, har nyligen remissbehandlats och de synpunkter som framförts bereds för närvarande. Någon förordning för detta stöd har inte trätt i kraft ännu eftersom remissbehandlingen just avslutats. Vissa remissinstanser har framfört att kraven på kommunal medfinansiering bör sänkas, en synpunkt som jag

tar på stort allvar. Detta gäller även den första förordningen om stöd till kommuner, den som trädde i kraft i januari i år.

Johnny Gylling säger också att staten inte ska styra val av teknik, vilket jag instämmer i. Staten bör inte i detalj peka ut tekniska lösningar.

Det är för tidigt att dra några slutsatser av hur stöden kommer att nyttjas. Ett av stöden har ju dessutom inte trätt i kraft ännu. Svaret på Johnny Gyllings första fråga är därför att jag tar remissinstansernas synpunkter på stort allvar vid utformningen av förordningarna.

Mitt svar på Johnny Gyllings andra fråga är att Telias accessnät redan har öppnats genom den EG-förordning som trädde i kraft vid årsskiftet 2000/01. EG-förordningen om *local loop unbundling* tar över svensk lag. Regeringen har utsett Post- och telestyrelsen till tillsynsmyndighet för frågan i Sverige.

Slutligen när det gäller Johnny Gyllings tredje fråga, om hur jag ämnar följa upp ambitionerna att hela landet ska få tillgång till bredband inom några år, kommer jag att noga följa de åtgärder som vidtagits för att se att de får avsedd verkan. Det är enligt min mening för tidigt att redan nu dra några slutsatser av hur de olika stöden kommer att nyttjas. Skulle det senare visa sig att åtgärderna inte haft avsedd verkan, får en förnyad analys göras.

Sammanfattningsvis fortsätter regeringens arbete med att stimulera IT-infrastrukturutbyggnaden och konkurrensen. Därmed kan vi närma oss visionen om bredband för alla till ett rimligt pris.

Anf. 9 JOHNNY GYLLING (kd):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, även om jag tycker att en IT-minister i ett än så länge ledande IT-land borde kunna ge ett tydligare svar på hur han ämnar arbeta vidare med visionen bredband till alla.

Sverige ska ju som första land bli ett informationssamhälle tillgängligt för alla. Det föreslog regeringen i IT-propositionen år 2000, och riksdagen ställde sig bakom detta mål.

I propositionen prioriterades tre områden: tilliten till IT, kompetensen att använda IT samt tillgängligheten till informationssamhällets tjänster. Kristdemokraterna delade i stora drag inriktningen i propositionen. Det viktigaste är enligt vår mening att slå fast att IT är till för människan, inte tvärtom.

Min interpellation fokuserar på bredbandstillgängligheten. Utan snabb dataöverföring utvecklas inte nya tjänster. Även om många svenskar redan i dag har tillgång till bredband utgör dessa personer ändå en liten del av befolkningen. I tidningen Computer Sweden presenterades den 11 april 2001 en undersökning enligt vilken ungefär 2 % i hela Norden beräknas ha bredband. År 2005 väntas den siffran ha stigit till 30 %. I hela Europa beräknas år 2005 10 miljoner hushåll ha bredband, vilket motsvarar 14 % av befolkningen. Vi har alltså väldigt långt kvar till visionen bredband till alla.

Om Sverige ska vara först får staten inte ge fel signaler till företag och konsument. Jag menar att det gick fel i starten av bredbandsloppet. I en jämförelse med ett 100-meterslopp skulle man kunna säga så här:

Först fick löparna vänta vid startlinjen tills de blev trötta. Precis före starten satte man in häckar på banan. När starten gått förlängdes loppet från 100 meter till 200 meter.

Det säger sig självt att man inte kan göra så inom friidrottens värld, men i politikens värld är allting möjligt. Först funderade Björn Rosengren väldigt länge på vilka spelregler som skulle gälla för marknaden. Hur mycket skulle staten engagera sig? IT-kommissionen rekommenderade en mycket omfattande statlig satsning på fibernät. Regeringen funderade, och marknaden väntade. När äntligen den försenade IT-propositionen kom, dvs. när startskottet gick, blev det inte alls så som IT-kommissionen rekommenderat. Det blev ingen jättelik statlig satsning och inte heller en renodlad marknadslösning, utan någonting mitt emellan.

Vidare lyckades regeringen inte ge klara besked om accessnätet, vilket gjorde att 100-metersloppet förlängdes. Det blev svårare för operatörer att sälja sina tjänster till den enskilde konsumenten. Det är dessa punkter som min kritik bygger på.

Jag tycker att regeringen väntade för länge och gav fel signaler till marknaden, och regeringen har fortfarande inte rätt ut frågetecknen. Ministern kan kanske utveckla sina svar något i den kommande debatten.

Anf. 10 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Låt mig börja med att ändå göra det konstaterandet att vi helt följer tidsplanen enligt förslagen i den proposition som framlades här i riksdagen. Vi var en månad för sena med att lägga fram propositionen, och som Johnny Gylling kanske erinrar sig tog det lite tid i skatteutskottet, eftersom man ytterligare ville utreda hur förslaget skulle se ut. Även riksdagens behandling drog alltså ut på ett sätt som vi inte hade räknat med.

Man kan dock inte påstå att vi på något sätt har hanterat denna fråga fel tidsmässigt i förhållande till vad vi uttalade i propositionen. Det handlar om att vi lade fram denna en månad för sent.

Sedan vill jag säga att det vid den tiden var fråga om att marknaden skulle sköta detta. Kristdemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ansåg att detta inte kan göras enbart av marknaden. Det fanns partier i riksdagen som ansåg att det här helt skulle skötas av marknaden. Det fanns vidare partier som mer anslöt sig till de diskussioner som fördes i IT-kommissionen om att staten skulle ta ett kraftigt grepp över detta. Det talades då om 60–80 miljarder.

Vad vi sade i propositionen – vilket såvitt jag kan erinra mig kristdemokraterna anslöt sig till – var: Marknaden ska styra detta, och marknaden ska ha ett vitt utrymme, med utgångspunkt i avreglering osv. Detta levde också marknaden upp till. Ingen annan part byggde ut så snabbt som marknaden.

Men vi sade även, vilket var viktigt, att marknaden inte kommer att bygga ut allt detta. Jag talar nu teknikneutralt. Det kan gälla bredband i form av optokabel, i form av radioteknik eller i form av andra tekniker. Det var viktigt att konstatera. Men det är också viktigt att vi därtill sade ungefär 8 miljarder kronor. För att få ut dessa 8 miljarder måste kommuner, individer och andra intressenter på marknaden investera ungefär 9 miljarder. Det innebar en satsning på ca 17 miljarder på de områden där marknaden inte går in. Jag tycker faktiskt att det var en utomordentligt bra modell.

Resultatet av detta är ännu svårt att avläsa. Vad gäller exempelvis Svenska Kraftnät, som ska bygga ut svartkabel till samtliga kommuner, vet vi att mer än hälften av kommunerna har klarats. Man har hållit på med detta ungefär ett år, och vi har sagt att det ska vara klart efter två år.

Sedan är det klart att också de förändringar som nu har skett på marknaden, så att det inte finns samma intresse och kraft på marknaden, påverkar det här, men jag menar att regeringen eller riksdagen inte kan ta helt ansvar för detta. Man får se vad det får för effekter och om andra åtgärder måste vidtas. Jag menar att det är viktigt att göra det konstatrandet.

Räknar man både med uppgraderad kabel-TV och med ADSL kommer en mycket stor del av hushållen inom några år att få möjlighet till anslutning med hög kapacitet. Det finns utredningar som har sagt att inte så många människor kommer att vara anslutna till bredbandskapacitet, men det är ändå viktigt att säga att de frågor som har ställts till dem är: Vill du vara kopplad till en sådan? Då har många sagt nej. Vi har aldrig menat att man ska anslutas kollektivt till detta. Man ska ha möjlighet till anslutning om man önskar en sådan, men man ska inte tvingas till bredbandsuppkoppling.

Anf. 11 JOHNNY GYLLING (kd):

Herr talman! För att konkretisera bredbandsdebatten och lyfta ned den till vardagen vill jag läsa högt ur ett mejl jag fick alldeles innan jag gick hit till kammaren. Det är från en ung svensk enskild företagare, som skriver så här:

I höstas köpte jag hus på landsbygden. Jag trivs fantastiskt bra med allt utom en sak – min Internetuppkoppling. Tidigare hade jag ISDN. Nu har jag ett vanligt modem som aldrig kommer över 42 bitar per sekund och hela tiden kopplas ned.

Jag har letat desperat efter alternativ, men det finns inte någonting. Tele 2 hade bredband via satellit förut, men det har de lagt ned. Jag måste nu skaffa kontor i stan i stället för att använda de utrymmen i huset som hade varit lämpliga. Som det ser ut i dag finns inga tecken på att marknaden kommer att tillgodose bredband på landsbygden de närmaste åren. Inte heller statens IT-pengar kommer att skapa bredband på landsbygden. Konsekvensen av det blir att tjänste- och IT-företag måste lämna landsbygden.

Det här mejlet visar att det finns ett stort intresse hos många att använda bredband. En företagare som vill flytta ut sin verksamhet och sköta den från landet skulle mycket väl kunna göra det, om han hade fått chansen.

Tillbaka till mina konkreta frågor. Regeringen har utrett kommunstödet. Det är ännu inte färdigt hur den sista förordningen till kommunerna ska utformas. De signaler som har getts är att kommunerna inte har råd att betala alla dessa miljarder för att bygga fibernät. Tänker inte ministern ändra på inriktningen av stödet?

Ministern tog upp olika partiers inriktning i frågan. Det är riktigt att vi kristdemokrater menade att marknaden kan bygga det mesta av infrastrukturen åt oss, om vi ger tydliga signaler, avreglerar och sätter upp bra konkurrensregler. Det menar vi fortfarande. Men för glesbygden, dit marknaden inte når, måste staten ta ett särskilt ansvar. Vi har föreslagit

en annan modell än ministern vad gäller skattereduktion för enskilda hushåll. Vi menar att 8 000 kr är mycket att betala för en installation i sitt hem. Vi hade hellre föreslagit ett avdrag på mellan 1 000 och 8 000 kr. Det tror vi hade gynnat utvecklingen betydligt mer.

Min andra fråga gäller accessnätet. Visst är det bra att ministern deklarerar tydligt att EG-förordningen gäller och att accessnätet ska vara öppet. Ministern har ansvar för Post- och telestyrelsen, som är tillsynsmyndighet. Hur bevakar ministern att det inte förblir ett prismonopol på accessnätet?

Min tredje fråga gällde visionen om bredband till alla. Regeringen har inte varit teknikneutral, trots att ministern säger det. Det talas hela tiden om ett fibernät. Det ska byggas fiber överallt. Nu utvecklas annan teknik också mycket snabbt, bl.a. när det gäller koppartråd och elkabel. Ministern får gärna utveckla svaret.

Anf. 12 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Den företagare som har skrivit mejlet till Johnny Gylling kan söka skattereduktion. Företagaren kan också vända sig till kommunen när det gäller stöd, med utgångspunkt från de 8 miljarder som staten delar ut i olika stöd. Jag skulle tro att det blir mycket billigare och bättre för företagaren att han skaffar ett kontor i stan.

Vi har lämnat mycket tydliga signaler. Vi har talat om vilka frågor vi stöder. Resten får marknaden klara av. Det kan inte ha ifrågasatts av marknaden. Arbetet har heller inte stoppats upp efter det att vi lade fram propositionen. Att det har stoppats upp inom IT-branschen i dag har mer att göra med andra marknadsförändringar.

Det är Post- och telestyrelsen som handlägger frågan om accessnät. Den ser över frågan nu. Det finns en lagstiftning som säger att accessnätet ska öppnas. Post- och telestyrelsen ser över hur det ska ske och hur man ska betala. Den återkommer till det.

Jag vill meddela en nyhet till kammaren. Det som har framförts från kommunerna om att de får betala för stor del tar jag på stort allvar. Jag tänker föreslå att regeringen sänker medfinansieringskravet. Det är så tydligt i remissförfarandet. Men kommunerna måste först, till följd av EU:s statsstödsregler, försöka upphandla tillhandahållandet av näten, så att de kan ägas av en marknadsaktör. Om marknaden inte vill tillhandahålla det på de villkor som ställs kan kommunen själv äga och tillhandahålla nät. Diskussionen bakom har gällt om kommunen ska vara med och betala när den inte äger nätet.

Det statliga stödet pekar inte ut någon viss teknik för att stödet ska kunna utnyttjas. Däremot ställs det krav på vad nätet ska klara av. Det ställs också krav på att nätet ska vara nytt, eftersom statens satsningar bör vara långsiktiga och inte avse uppgradering av befintliga nät. Utveckling av befintliga accessnät som telenät och elnät är mycket bra och skapar en god grund för konkurrens på accessnätssidan. De befintliga accessnäten kan dock inte få dessa stöd.

I debatten brukar bredband ofta vara liktydigt med någon form av kabel. Det finns annan teknik och annan teknik utvecklas. Därför har vi gjort stödet helt teknikneutralt. Vi resonerar på samma sätt som kristdemokraterna i det avseendet.

Anf. 13 JOHNNY GYLLING (kd):

Herr talman! Jag ska återvända till några av frågorna. Ministern säger att Post- och telestyrelsen äger ansvar för att EG-förordningen om accessnät ska gälla i Sverige. Det ska vara öppet för alla operatörer. Ministern säger att det ska öppnas. Men EG-förordningen gäller ju från januari i år. Det är alltså lite sent att nu försöka komma med lösningar. Det skulle ha varit förberett. Så sent som i slutet av förra året fick vi besked från Näringsdepartementet att det var i princip omöjligt att lösa enligt svensk grundlag. Nu säger ministern tydligt att accessnätet ska vara öppet. Det välkomnar vi kristdemokrater.

Den nyhet som ministern släppte ut i dag var intressant, nämligen att han tänker sänka kravet på medfinansiering från kommunerna. Det är säkert många kommuner som välkomnar det. Problemet är det som ministern själv pekar på: Vilken kommun vill investera från sin verksamhetsbudget i ett IT-nät som den inte äger? Det måste vara något fel på systemet från början. Jag är medveten om att det finns EG-regler som styr upphandlingskrav. Men eftersom Sverige är ordförande i EU ytterligare en kort tid borde ministern ha ett starkt intresse av att förhandla i frågan. Det kommer att beröra alla länder inom EU.

Jag tackar ministern för svaret. Jag hade dock hoppats på lite mer glöd från vår IT-minister och tydligare svar på hur han kommer att ta tag i frågorna för att visionen om bredband till alla ska bli verklighet.

Anf. 14 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag tycker att jag har varit mycket tydlig, om jag får recensera mig själv. Statsstödsreglerna är ingenting man förhandlar om. De är fasta och bestämda. Det är de som garanterar att vi har en transparent marknad med väl utvecklad konkurrens. Ju lägre andel kommunerna betalar, desto mindre intressant blir det vem som äger nätet ur kommunernas synvinkel. Det är viktigt att tillägga.

Sedan kommer jag till frågan om LLUB, dvs. accessöppnandet. Det har sagts att operatörerna klagat över att Telia inte öppnar sitt nät på konkurrensneutrala villkor. PTS driver för närvarande ett tillsynsärende på eget initiativ för att se till att prissättningen är kostnadsorienterad. PTS tittar på prismarginalerna och hur nätet tillhandahålls. Området prioriteras av PTS.

Det är viktigt att denna regeländring fungerar eftersom det förbättrar konkurrensen på anslutningar med högre överföringskapacitet och ökar antalet abonnenter, vilket i sin tur kan öka efterfrågan på bredbandstjänster hos företagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2000/01:421 om Inlandsvägen

Anf. 15 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Ulf Björklund har frågat om Inlandsvägen kommer att ges hög prioritet i samband med den kommande infrastrukturpropositionen med inriktningen att skapa nya möjligheter för inlandets näringsliv

och en positiv befolkningsutveckling. Med Inlandsvägen avser Ulf Björklund förbindelsen mellan Karesuando och Halmstad, alltså vägarna 45, 64, 48, 185 och 26.

Riksväg 45 är en viktig väg för stora delar av landet. Den sammankopplar Norrlands inland med de mer befolkningstäta bygderna i Västsverige. Vägarna 64, 48, 185 och 26 fyller viktiga funktioner för de nord-sydliga transporterna från Dalarna, mellan Vänern och Vättern och vidare mot Västkusten. Regeringen har i olika sammanhang också prioriterat åtgärder längs dessa vägar. Jag kommer att återkomma till detta.

Ulf Björklund har en riktig historiebeskrivning när det gäller vägplaneringen: på förslag av den borgerliga regeringen 1993 består vägförbindelsen mellan Mora och Halmstad av ett antal olika nationella stamvägar där Vägverket har planeringsansvaret, och även av några delar regionala vägar där länsstyrelsen har planeringsansvaret. Mellan Mora och Karesuando är riksväg 45 nationell stamväg.

Jag är inte så säker på att detta varit en nackdel för denna vägförbindelse. Läger man ihop de investeringar som finns mellan Halmstad och Karesuando i de gällande planerna för perioden 1998–2007 summerar de till över 1 miljard kronor. Det får väl ändå sägas vara ett tecken på att regeringen inser vägens betydelse. Huvuddelen av investeringarna ligger dessutom på delarna söder om Mora, där vägen består av olika stråk med delat planeringsansvar.

Att det blev så pass bra utfall för vägen mellan Halmstad och Karesuando trots det splittrade ansvaret beror på ett riksdagsbeslut från 1997. Då beslutades på regeringens förslag att varje del av det nationella stamvägnätet bör byggas ut i den takt och med den standard som är motiverad av trafikförhållandena på respektive del.

Dessutom beslutades då att ca 1 miljard kronor av investeringarna under perioden 1998–2007 ska gå till åtgärder som på ett avgörande sätt förbättrar tillgängligheten i områden med låg tillgänglighet, främst EU:s stödområden. Genom detta beslut tillkom det vissa investeringar på riksväg 45 i planen.

I regeringens regionalpolitiska proposition från våren 1998 föreslogs att vissa av investeringsåtgärderna på riksväg 45 skulle tidigareläggas så att 80 % av dem kunde utföras inom tre år. Regeringen beslutade samma vår att 749 miljoner kronor av Banverkets anslag skulle få användas av Vägverket till väghållning och statsbidrag. I beslutet sades att Vägverket särskilt skulle prioritera åtgärder på riksväg 45 samt åtgärder som medför höjd bärighet på vägnätet, rekonstruktion och förbättring av vägnätet samt ökat beläggningsunderhåll.

Regeringen kommer att återkomma i denna fråga när inriktningspropositionen om infrastrukturen läggs fram i höst.

Anf. 16 ULF BJÖRKLUND (kd):

Herr talman! Jag vill tacka näringsminister Björn Rosengren för det positiva svaret. Det är fint att jag får ett erkännande för att ha en riktig historiebeskrivning och att det också sägs i slutet på svaret att en satsning på vägen ska ske i samband med att infrastrukturpropositionen läggs fram i september månad. Det var egentligen huvudfrågan.

Dessutom är det naturligtvis positivt att 1 miljard är avsatt under tioårsperioden. Det blev ett ja på huvudfrågan. Jag uppfattade också att i

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

propositionen i september kommer ytterligare medel att anvisas till det vi brukar kalla Inlandsvägen, eller möjligen Inlandsvägens två ben, som jag vill tala lite grann om alldeles strax.

Regeringen är i nuläget såvitt jag förstår ganska pressad av allt det som har med vägar ut över landet att göra. Det har visat sig finnas stora behov, och det behövs utan tvekan stora satsningar. Det finns ett fint och unikt samarbete i inlandet i 29 kommuner från Halmstad i söder till Gällivare i norr, och Kiruna finns också med upp till Karesuando.

Dessutom finns det andra benet som går från Göteborg. De två benen möts strax söder om Mora. Det är väg 45 och vägen från Halmstad upp till Mora. Det är ett mycket unikt samarbete vi har i landet för inlandets utveckling, för vägen och för att skapa möjligheter inte minst när det gäller turismen i norra inlandet.

Det är ett unikt samarbete, och det är unika behov som finns i området. Det är inte bara de stora vägarna, utan det finns också väldigt många andra behov. Det finns också unika utvecklingsmöjligheter i området som måste satsas på för att det svenska inlandet ska leva och få en chans att utvecklas. Befolkningsströmmen måste då stoppas så att återvändningen sker just till inlandet.

Det man egentligen begär, och det jag också begär i interpellationen, är två saker. Den ursprungliga inlandsvägstanken som skapades av kommunerna i inlandet var en väg från Halmstad upp till Karesuando. Vad man begär är signaler från departementets och regeringens sida.

Vi borde kämpa och jobba för att få ett enhetligt vägnummer för främst biten Halmstad upp till Mora. I Mora kommer väg 45 som är enhetlig från Göteborg och hela vägen norrut. Det måste också bli en stamväg mellan Kristinehamn och Mora så att även den biten ska bli klassad som stamväg.

Här skulle skapas ett alternativ till E 4:an i inlandet som skulle hjälpa inlandet att utvecklas. Varför ska turistbussar åka E 4:an i båda riktningarna när man ska upp till Lappland, Nordkap eller vart man nu ska? Varför kan man inte i en riktning skapa möjligheter att ta vägen genom inlandet upp eller ned?

Det är vad det egentligen handlar om. Det stora alternativet att åka rakt igenom Sverige och stanna på lämpliga ställen borde rimligen gå genom det svenska inlandet. Den fråga som jag vill ställa till näringsministern är: Är ministern beredd att hjälpa till att få huvudalternativet till kustvägen E 4, dvs. Inlandsvägen, hela vägen genom det svenska inlandet? Det skulle betyda enormt mycket. Det är den signalen som vi i inlandet väldigt gärna skulle vilja höra och se.

Anf. 17 ELVER JONSSON (fp):

Herr talman! Ulf Björklund har väckt en mycket viktig interpellation om Inlandsvägens betydelse. Jag instämmer både i frågan och i de slutsatser han drar här i debatten. Det gränsar för övrigt också till den debatt vi ska ha om en liten stund här, näringsministern och jag, om hur man skapar nya möjligheter för inlandets näringsliv och en positiv befolkningsutveckling. Dessa interpellationer hänger så långt ihop.

Frågan har också en principiell dimension, även om det nu begränsar sig till riksväg 45. Det handlar inte bara om vägnumrering. Den borde

också få status av en Europaväg. Framför allt tas det för liten hänsyn till det som går på tvären.

Det räcker att nämna väg 44 i Tvåstadsområdet nere i Västra Götaland för att inse hur även tvärvägarnas tyngd spelar in när det gäller trafikflödet.

Nu säger näringsministern i svaret att om man lägger ihop investeringarna på ett visst område så är det inte så dåligt – det är 1 miljard kronor. Men det är ju lite av problemet, herr näringsminister! Man tar nämligen pengar från ett område och lyfter över till ett annat. Min fråga blir: Vilka nya pengar har tillkommit när näringsministern talar om 1 miljard kronor?

Det är ett förpliktande avsnitt som näringsministern nämner när han i svaret säger att riksdagsbeslutet från 1997 – och han lägger särskild betoning på att det var på regeringens förslag – innebär att varje del av det nationella stamvägnätet bör byggas ut i den takt och med den standard som är motiverad av trafikförhållandena på respektive del. Om vägarna skulle byggas ut i en takt som är motiverad av trafikförhållandena på respektive del så ekar, herr talman, många rop ute i landet. Jag återkommer till det i nästa debatt.

Det sägs att investeringsåtgärderna på 45:an skulle tidigareläggas. Jag frågar återigen: Vad är det för nya pengar som har tillförts i denna fråga?

Jag tycker att detta bollande mellan olika anslag är olyckligt. När man frågar Vägverket säger man där: För att upprätthålla underhåll som skulle innebära att vi inte utsätter vägarna för kapitalförstöring så krävs det tre à fyra gånger mer pengar än vad som hittills har gällt under de senare åren.

Anf. 18 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag börjar med frågan om pengar och nya pengar. Som jag sade tidigare är det 749 miljoner kronor i nya pengar från Banverket. De togs från Banverket och flyttades över till Vägverket för just dessa vägar. Jag kan räkna upp alla vägarna, men jag ska inte göra det. Om interpellanten önskar det så kan ha få namnen av mig sedan.

När det gäller frågan om riksväg 45 och de andra vägarna som är sammanbindande ned till Halmstad så vet vi att riksväg 45 har en enhetlig numrering mellan Göteborg och Karesuando. Den är också en del av det europeiska TEN-vägnätet. Europavägnätet bestäms av FN på begäran av de nationella regeringarna.

Det finns några skäl till att vara tveksam till Europavägstatus för stråket Karesuando–Halmstad. Vägen är med Europamått mätt väldigt smal, och den har lite trafik. Innan vi söker om Europavägstatus bör vägen ha en enhetlig numrering och status för att visa att vi ser den som ett sammanhängande stråk.

Vägars funktion ändras med tiden, och det kan därför vara lämpligt att med jämna mellanrum se över frågor om vägnumrering och vägklassificering. Om vägen från Halmstad norrut har fått ändrad funktion så bör man göra en sådan översyn. Jag ska på något sätt engagera mig i detta, men normalt är det Vägverket som ansöker om denna typ av ändringar.

En stor del av de tunga transporter på riksväg 45 är norska gods-transporter mellan de norra och de södra delarna av Norge. Man väljer alltså att köra riksväg 45 genom Sverige i stället för E 6 genom Norge.

Prot. 2000/01:110

14 maj

Svar på

interpellationer

Huvudorsaken är sannolikt topografin – E 6 i Norge är mycket kuperad. Men det visar ändå att vägen förmår attrahera utländsk trafik.

Det övriga som har tagits upp här gäller t.ex. turism. Det gäller inte minst Västkusten, Siljanområdet och fjällkedjan. Jag delar den uppfattningen.

Sammanfattningsvis kan jag säga att detta är nya pengar. Det görs mycket på alla dessa sträckor i dag, och man har planerat fram till 2007. Eftersom man kan se denna väg som ett stråk så har den en stor betydelse i den kommande infrastrukturpropositionen.

Anf. 19 ULF BJÖRKLUND (kd):

Herr talman! Jag tackar för de positiva signalerna. Det som görs – den miljard som nu satsas – är ju sådant som kommer. Möjligen blir det nu påfyllt i och med infrastrukturpropositionen.

De 749 miljonerna har gjort susen – de har gjort en hel del bra saker och det har varit mycket positivt. Detta är exempel på att om man gör satsningar på Inlandsvägen så ger det faktiskt effekt. Men det finns fortfarande ett antal mycket svåra flaskhalsar, som måste åtgärdas. Då kommer de positiva effekterna att bli ännu större, och det är det som är nödvändigt för inlandet.

Men det handlar kanske om lite mer pengar, som sagt var. Det går för långsamt! Om vi har 1 miljard på en tioårsperiod så är den rätta nivån kanske 10 miljarder om vi under en rimlig period ska kunna få flaskhalsarna åtgärdade.

Europavägstatus på 45:an är väl i och för sig okej på lång sikt – men det kanske inte är det viktigaste just nu. Det viktigaste är i stället att ta steg ett, och det sade ju också näringsministern ett positivt ja till. Det gäller först och främst enhetliga vägnummer. Det måste vi hitta mellan Halmstad och Mora – eller Johannesholm söder om Mora, om vi ska vara noga. Det är också viktigt att vi får en stamvägsklassning på den bit som ligger mellan Kristinehamn och Mora. Det skulle göra susen! Detta är små saker, som går lätt att fixa. Vägverket känner till detta, men en signal – vilket näringsministern i princip har lovat här – skulle självfallet vara bra. Jag är glad för detta.

Jag bor själv vid 45:an, och jag vet att den norska tunga trafiken passerar vid ett antal tidpunkter på dygnet. Det är väl i och för sig bra att vi är erkända, så att man transporterar norskt gods genom Sverige. Men det som naturligtvis skulle göra det hela ännu bättre när det gäller den norska trafiken är att detta i första hand skulle gå på Inlandsbanan. Det vore rimligt. Inlandsbanan ligger ju där! Det finns önskemål från NSB, de norska statsbanorna, om att föra godset från Nordnorge även på Inlandsbanan.

Men det finns två flaskhalsar. En finns uppe i näringsministerns eget län – mellan Jokkmokk och Arvidsjaur. Där kan man i dag bara ta 16 ton. Fick vi upp det till 20 ton så vore problemet löst. Det finns också en liten bit mellan Östersund och Sveg som borde fixas.

Av miljöskäl borde vi kunna föra över trafiken och det tunga godset till banan. Det är också sådant som jag hoppas kommer i infrastrukturpropositionen. Man borde kunna rätta till de här små flaskhalsarna. Det är inte så stora pengar att prata om, och trafiken och det tunga godset skulle då kunna föras över till rätt ställe.

Vi vet ju att Inlandsbanans godsmängd har ökat med 340 % sedan 1995. Det finns en potential, och det finns ett antal bolag som har startat längs banan som är beredda att köra godset. Här finns alltså möjligheter som skulle kunna avlasta den i dag på många håll ganska dåliga Inlandsvägen.

Det är alltså steg ett som är det viktiga i sammanhanget. Jag noterade det positiva här.

Precis som Elver Jonsson – som jag för övrigt har samarbetat med i en motion i frågan som väl ska behandlas i samband med infrastrukturpropositionen – säger så är 45:an självfallet viktig för hela Dalslandsregionen. Vi har ju enormt mycket fina turistiska sevärdheter, Håverudakvedukten m.m., i närheten av 45:an. Detta skulle kunna utvecklas längs hela Dalslandskanalsidan. De två ben som detta handlar om – benet från Göteborg och benet från Halmstad – skulle alltså kunna vara en enorm inkörsport för Europatraffiken in i hela det svenska inlandet. Det skulle också gynna befolkningstillväxten och näringslivet där.

Anf. 20 ELVER JONSSON (fp):

Herr talman! Jag tror att det finns en sak som näringsministern och vi som för debatten från den parlamentariska sidan är ganska överens om: Det skulle behövas ytterligare en rejäl slant.

Jag har en fråga som har varit nog så publik av och till här men som näringsministern har blivit ganska lågmäld kring. Det gäller PPP-satsningen. Kommer den att kunna bli ett verksamt medel för att kunna tillföra mer pengar?

På vilken vägstyrelse man än ringer så är man bekymrad – på vilket område man än talar om. Man säger t.ex. att landsbygdsvägarna har för svag bärighet, och det gör att det reguljära näringslivet nu lider ganska illa.

Sedan vill jag återkomma till 45:an, som nu står på föredragningslistan. Vi kan konstatera att t.ex. söder om Trollhättan, vid Sjuntorp, finns det tidvis, stora delar av året, mycket större trafikflöde än t.ex. på E 6:an vid Ljungskile. Och när det gäller den senare vägen har vi ändå gjort rejäla satsningar. Det är helt rätt, men bara för att man inte har E-beteckning glöms man bort – bara därför skulle det inte vara något trafikflöde där.

Sedan instämmer jag i vad näringsministern säger om att infrastrukturen kommer att få stor betydelse. Men ska den få den rätta betydelsen är det viktigt att den kommer snabbt. Det är dessutom viktigt att åtgärder som vi kan förvänta oss ligger i den första delen eftersom vi har så stora eftersläpningar.

Anf. 21 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag ska bara be att få gå igenom de här objekten lite kort. I fråga om riksväg 26 mellan Brandshult och Hyltebruk är starttiden klar. Det blir mellan 2002 och 2004. Det är 150 miljoner kronor. I fråga om riksväg 26 förbi Skeppshult och Smålandsstenar är det 230 miljoner kronor. Där är starttiden 2005–2007. I fråga om riksväg 47/48 mellan Risbro och Mullsjö är det 130 miljoner kronor 2002–2004. I fråga om riksväg 46/48 mellan Borgunda och Skövde är det 390 miljoner kronor

2002–2004. I fråga om riksvägen mellan Norra Sjötorp och Spåsjön är det 44 miljoner kronor 2000–2001.

I fråga om riksväg 64 mellan Rämnen och Dalarnas länsgräns är det 41 miljoner kronor 2006. I fråga om riksväg 45 mellan Mora och Orsa är det 50 miljoner kronor 2000–2001. Vid Överhogdal är det 28 miljoner kronor 2002–2004. Mellan Åsarna och Svenstavik är det 47 miljoner kronor 2002–2004. Mellan Lit och Häggenås är det 48 miljoner kronor 2000–2001. Mellan Gisselås och Hallviken är det 70 miljoner kronor 2002–2004. Åsarna–Svenstavik och Lit–Häggenås pågår. Det handlar då om vägförbättringsåtgärder. Med detta har jag redogjort för vad som sker på denna väg.

Det är klart att det kan ske mer, att det kan ske snabbare och att det kan vara mer pengar. Men det måste också fördelas och läggas i förhållande till alla de andra investeringsbehov vi har. Jag vill också säga att väg 45 är en väldigt viktig väg. Det är, vill jag påstå, ett stråk som går från Göteborg rätt upp till Karesuando. Det har väldigt stor betydelse, inte minst för skogsindustrin. Det är självklart att man också kan betrakta vägen från Göteborg ned till Halmstad som en viktig väg.

Jag har nu redogjort för vilka investeringar som görs. Med tanke på de investeringar som görs allmänt när det gäller vägarna får man väl ändå se detta som ett ganska gott resultat. Och det är, som jag sade tidigare, nya pengar tagna från Banverket.

Anf. 22 ULF BJÖRKLUND (kd):

Herr talman! Jag tackar för det. Det låter ju väldigt fint när man räknar upp de här satsningarna. Nu är det dessvärre så att allt det här inte har förverkligats än. En del har skjutits på framtiden – ofta kanske i och för sig av andra skäl än vad näringsministern kan styra över. Tar vi exemplet Sjötorp uppe längs Vänern så är vägen sex meter bred. Tyska turistbussar, moderna bussar av fin kvalitet som det handlar om i dessa dagar, åker inte på den typen av vägar. När tyska bussföretag i dag ska upp till Nordkalotten väljer man E 4 i båda riktningarna eftersom den här typen av flaskhalsar finns.

Jag har själv samma situation uppe i Dalarna mellan Mora och Orsa. Det skulle komma i gång 2001. Ja, det kommer inte i gång före 2004 i alla fall. Det kan bero på lokala bekymmer. Men i de där trakterna har man fått signaler. Det finns alltså flera tyska bussföretag som inte kör Inlandsvägen längre. Turistnäringen, besöksnäringen, mår naturligtvis dåligt av att få dessa signaler. Därför är det alltså ett antal flaskhalsar utöver dem som näringsministern nu har ropat upp som borde åtgärdas. Det går i för långsam takt. Det är det som nu ska åtgärdas när infrastrukturpropositionen äntligen kommer.

Sedan till det tunga godset. Det vore ju intressant att höra vad näringsministern tycker om det här med tungt gods längs Inlandsvägen. Skulle man ändå inte kunna försöka hitta en möjlighet att lösa problemet med de små flaskhalsarna också på banan för att fördela det här tunga godset? Vägen är ju inte speciellt bra. Det kan handla om högst några hundra miljoner på Inlandsbanan. Det kan möjligen bli aktuellt med EU-medel i inlandet där vi har den kanske högsta arbetslösheten i landet. Skulle man inte kunna lösa problemet med de två små flaskhalsarna

hemma i det egna länet – få med Länsstyrelsen på att göra den satsningen för en gångs skull?

Då får vi också med att fixa södra delen mellan Sveg och Östersund. Det skulle hjälpa när det gäller många av de problem som vi nu pratar om. De positiva signaler som har givits, som jag vill tacka för, skulle ge en optimal utdelning. Regeringen och näringsministern skulle, det lovar jag, bli populära i inlandet. Där behövs minsann de här satsningarna mer än någonsin.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2000/01:110

14 maj

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2000/01:422 om Dalsland

Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Elver Jonsson har föreslagit en rad insatser för Dalsland samt frågat mig om jag avser att snabbt lägga fram ett aktionsprogram som ger nya jobb och som långsiktigt tryggar landskapets egna förutsättningar för tillväxtkraft i avsikt att ge en positiv utveckling som i vid mening säkrar välfärden i Dalsland.

Förslagen spänner över flera statsråds politikområden, men som ansvarig för bl.a. frågor som rör infrastruktur och arbetsmarknadspolitik besvarar jag interpellationen.

Jag är medveten om problemen i Dalsland.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2001 en höjning av anslaget till väghållning. I regleringsbrevet för Vägverket beslutade regeringen därefter om en höjning av anslagsposten Investeringar i regionala planer till drygt 2 miljarder kronor för år 2001 jämfört med drygt 1,1 miljard kronor för år 2002. Regeringen avser att i höstens infrastrukturproposition återkomma till frågorna om väg- och järnvägsinvesteringar.

Beträffande slussutbyggnad i Trollhätte kanal så presenterade Sjöfartsverket i juni 2000 en samhällsekonomisk analys av behovet av nya slussar jämfört med att vidmakthålla de nuvarande. Slutsatsen blev att en upprustning räcker till för Vänertrafikens behov och att det inte är samhällsekonomiskt motiverat att i dag bygga nya slussar.

Ca 55 miljoner kronor utgår årligen från staten för att täcka bl.a. driftskostnader och underhåll av Trollhätte kanal.

Elver Jonsson vill säkra turisttrafiken på Dalslands kanal. Turismen i Dalsland utgör en betydelsefull möjlighet till tillväxt, och som turistområde är Dalsland uppmärksammat i de regionala tillväxtavtalen. I december 1999 tillsatte regeringen den s.k. Framtidsgruppen med representanter för rese- och turistindustrin och Näringsdepartementet. Gruppen ska, nu i sommar, presentera ett samlat förslag till åtgärder för att stärka tillväxten i rese- och turistindustrin.

Vad beträffar universitets- och högskoleutbildningen så karakteriseras den av ett decentraliserat styrsystem. Berörda kommuner, organisationer och presumtiva studenter bör därför ta kontakt med närmaste högskola eller universitet för att diskutera möjligheterna att anordna en viss utbildning. Genom den omfattande utbyggnaden av högskolan är möjligheten för ett sådant samarbete stort. Exempel på högre utbildning i Dalsland är

den distansutbildning som Högskolan i Trollhättan/Uddevalla ger i Dals-Ed, Mellerud och Åmål.

Riksdagen har nyligen beslutat att den kvalificerade yrkesutbildningen, KY, blir en ny, reguljär utbildningsform vid sidan av högskolan fr.o.m. den 1 januari 2002. En ny myndighet, som ska administrera den kvalificerade yrkesutbildningen, kommer att förläggas till Hässleholm.

Beträffande insatser för att underlätta kvinnligt företagande så anser regeringen att det är angeläget att öka andelen företag som startas och drivs av kvinnor. Kvinnors andel av nyföretagandet har fördubblats under 1990-talet. I dag startas ca 31 % av alla nya företag av kvinnor. I årets vårproposition planerar regeringen insatser för att främja kvinnors och invandrares företagande med 9 miljoner kronor år 2002, 14 miljoner kronor år 2003 och 19 miljoner kronor för år 2004.

Vad beträffar Elver Jonssons förslag att dämpa småföretagens avgifter för prövningstillstånd, så har Konkurrensverket, på regeringens uppdrag, hösten 2000 genomfört en inventering av s.k. fiskala avgifter som tas ut av företag. Verket konstaterade att det var få branscher där avgifterna upplevdes som hinder för nyetablering eller expansion av företag. Simplexenheten inom Näringsdepartementet har bl.a. som mål att regelverken för småföretag tydligt ska minska inom en treårsperiod.

Slutligen vad gäller frågan om aktionsprogram så för regeringen en långsiktigt strategiskt inriktad politik inom olika samhällssektorer för att utveckla näringslivet i olika delar av Sverige. Denna politik innebär bl.a. en långtgående decentralisering av ansvar och medel till den regionala nivån. Det är därför, enligt min mening, Dalslands kommuner och regionstyrelsen för Västra Götalandsregionen är bäst skickade att arbeta för tillväxt och nya jobb till Dalsland. Statens åtgärder är viktiga – men ingenting kan eller ska ersätta de insatser som regionerna själva gör när det gäller att skapa förutsättningar för tillväxt och nya jobb.

Anf. 24 ELVER JONSSON (fp):

Herr talman! I min interpellation har jag efterlyst statsmaktens åtgärder för att säkra en positiv utveckling i landsorten, och jag har talat om mitt eget län och särskilt apostroferat landskapet Dalsland.

När jag nu tackar näringsministern för svaret så följer det med en reflexion. Hur kan ett så stort departement ha så lite av besked i så här viktiga frågor? Näringsdepartementets storlek motiveras ju av behovet av samordning och ett kraftfullt agerande. Departementschefens svar, om jag ska vara positiv, är nog så diskret. Om jag är lite mer rakt på sak så är det alltför dunkelt.

Jag har tagit upp ett antal frågor som har att göra med en regions möjligheter att växa och utvecklas. Den tid är förbi då vi kunde se det isolerat och ha vattentäta skott mellan insatserna. Näringsministern har hakat på det resonemanget och hänvisar till sitt ansvar som särskilt rör infrastruktur och arbetsmarknadspolitik och har därför valt att föra debatten i dag.

Landets vägar är den överlägset största pulsådern i infrastrukturens "blodsystem". 90 % av alla transporter går på väg. 80 % av alla persontransporter sker med privatbil. Statliga SIKa har bedömt att den ökning man ser framför sig över en tioårsperiod helt kommer att gå till vägtrafiken.

Flera års eftersläpning och nedprutade väganslag har medfört att allt för slitet och bristfälligt vägsystem. Gång på gång har näringsminister Rosengren lovat att lägga fram förslag om infrastruktur och vägar. Och gång på gång har det skjutits upp. Nu är förslaget minst två år försenat. Den borgerliga oppositionen har valt att lägga stor vikt vid vägar. Och även om förslagen är något olika har de samma färdriktning – mer pengar till vägarna för att klara näringsliv och i förlängningen också välfärdsfrågorna. Förra året hade vi dessutom en rekordvåt höst, och det har inte gjort läget bättre då stora vägområden har havererat när höstflooden drog fram över stora delar norr om Bergslagen men särskilt i västra Värmland och Dalsland.

Västra Götalands Åkeriförening med 1 400 åkare skrev nyligen att det pågår en stor kapitalförstörelse när nära 100 mil av vägarna enbart i Västsverige är avstängda för tung trafik på grund av tjällossning. Vad hjälper det då att vi slår oss för bröstet och säger hur duktiga vi är i Sverige. Man säger att det är 84 mil med gropar och gupp som naturen ordnat alldeles själv, eftersom Vägverket inte får de resurser som åkarna, näringslivet i övrigt och alla boende i området längre krävt. Man avslutar med att konstatera att vägarna i många fall är så nedslitna att de i många fall måste byggas om från början med påföljd att kostnaderna blir onödigt stora.

I stället för att kunna leverera virke från det egna området i skogen någon mil bort så har sågverken på de avstängda vägarna fått se till att virket har kommit från annat håll. Under vissa tider har de fått köpa upp från både Baltikum och Ryssland för att via andra leder nå sågverken. Många åkare får ställa av flera av sina bilar sex–åtta veckor, och i en hel del fall leder det till konkurser.

På Vägverket säger man att man behöver åtminstone 300 miljoner över en tioårsperiod för att klara detta. Men just nu får man ju en oerhört liten del av dessa volymer.

Jag tror alltså att denna förskjutning i tid är en ödesdiger klyfta som kan bli väldigt svårhanterlig för att klara vägarna.

I dag fick jag ett brev från kommunstyrelsen i Dals-Ed om Nössemarksvägen, väg 2183, på gränsen till Norge. Satsningen på sågverket med 30 arbetstillfällen ser ut att haverera. Från sågverket ställer man frågan: Kan vi vara klara över att vi får en väginvestering som gör att vi kan ha åretruntleveranser till vårt sågverk, eller måste vi tänka i banor att lägga ned en sådan för bygden viktig industri?

Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag har erfårit att man i Västra Götalandsregionen har prioriterat vägobjektet Råseröd–Båberg på väg 44, och bygget kommer att starta i år. De tillkommande medlen för bärighet, tjälsäkring och rekonstruktion av det regionala vägnätet blir därför mindre i Västra Götalands län än i t.ex. skogslänen. Enligt Vägverkets verksamhetsplan läggs 59 miljoner kronor i år på sådana åtgärder i länet. Det är en höjning med 5 miljoner kronor jämfört med år 2000.

Varför säger jag detta? Jo, det är faktiskt så att regionen själv gör sina prioriteringar. Man har gjort en sådan prioritering. Västra Götaland gör sina fördelningar och prioriterar sina vägar, och det är tanken. Det gör man, och jag har all respekt för det. Men det gör också att vi kanske får

en fördelning som Elver Jonsson inte har samma uppfattning om. Men jag kan inte gå in på detta.

Sedan delar jag Elver Jonssons uppfattning att det behövs väldigt mycket pengar till vägar. Vi behöver bärighetspaket. Jag har ingen annan uppfattning, och jag tänker inte ens polemisera i denna fråga.

Att vi nu har senarelagt denna proposition har att göra med att vi vill koppla den till regionalpolitiken, dvs. till just de områden som vi här talar om. Det mesta och det viktigaste, precis som Elver Jonsson säger, när det gäller regionalpolitiken i de glesbebyggda områdena där vi måste få i gång egen tillväxt handlar om infrastrukturen, och det handlar i första hand om vägar. Därefter kommer min tystnad.

Anf. 26 ELVER JONSSON (fp):

Herr talman! Det är bra att vi ändå är överens om att det behövs mer pengar. Men bekymret är ju att de har varit infrusna alltför länge. Och under tiden sker det en allvarlig nedgång.

I dag hålls ett mycket uppfordrande möte nere i Västsverige, som statsrådet nyss berömde för att kunna sköta detta bra, vilket jag också tror. Man skriver att det finns anledning att vara orolig, framför allt för våra kommunikationer. På många ställen är de undermåliga och har en föråldrad standard. Därför krävs det snara och omfattande satsningar på vägarna. Och om det uteblir är det mycket bekymmersamt.

Det är klart att man kan säga att det är en lite överdriven oro och att de ska planera detta osv. Men jag tror att det är att komma undan. Statsrådet säger nu att detta ska kopplas samman med regionalpolitiken. Det är ju inte så att regionalpolitiken är någon uppföljning 2001, utan det är någonting som vi har försökt med i många decennier, låt vara att vi inte har klarat det särskilt väl.

Jag tror att det behövs ett brett batteri av insatser och ett samlat aktionsprogram på olika områden. Nu säger näringsministern att man nog inte kan satsa på Trollhätte kanal. Det är ju intressant att regeringens stödpartier har sagt att det inte ska handla så mycket om vägar utan att transporterna ska ske på spår och på sjö. Men när det kommer ett sådant här sjöförslag säger man att det inte kan vara aktuellt, eftersom det enligt näringsministern inte är samhällsekonomiskt bärkraftigt.

När det gäller högskoleutbildningen hänvisar statsrådet till att kommuner och presumtiva studenter ska kontakta sin närmaste högskola. Han hänvisar till den kvalificerade yrkesutbildningen KY. Det är bra, men den är på tok för liten. Riksdagen beslöt också att påminna regeringen om det och be om ökad kapacitet.

När det gäller seriösa koncept som KY-utbildningen i Dals-Ed, som fick avslag på att anordna en sådan kurs om 80 poäng, skulle det vara intressant att åtminstone få höra statsrådets principiella inställning till KY-utbildning i västra Dalsland. Det skulle vara bra att få en sådan signal. Jag kräver inte detaljbesked men statsrådet, som har ansvar för de övergripande tillväxtområdena, måste väl ändå kunna ha synpunkter på detta, särskilt som instruktionsboken följts till punkt och pricka.

Det kvinnliga företagandet ökar väldigt mycket. Nu är det nästan en tredjedel som är kvinnliga nyföretagare, säger näringsministern. Men det intressanta är att man i en rapport när det gäller riskkapital säger så här: Kvinnor driver ofta tjänsteföretag och använder sig av en annan typ av

finansiering. Därför får de kanske bara ett par tre procent av riskkapitalflödet. Vidare säger man: Kvinnliga tjänsteföretagare spelar i en lägre kapitaldivision än prylentreprenörerna, och när företagen beskattas hårt är det svårare att skapa tillväxt i tjänsteföretag där människor arbetar med människor.

Ja, där fick sig de kvinnliga företagarna så de, tror jag, suckade djupt.

Jag tror att vi behöver bl.a. lägre skatt på företagande och tjänster. Det skulle ge lägre skatt också för kvinnligt entreprenörskap. Enligt Margareta Winbergs svar till mig för en vecka sedan har numera varje minister ett jämställdhetsansvar. Därför skulle det vara intressant att höra vad Björn Rosengren, i ett jämställdhetsperspektiv, har att säga om svårigheterna för kvinnliga företagare att komma till och att expandera.

Vidare tror jag att det här med prövningstillstånd är ganska tungt för många nyföretagare. Att be en nämnd att komma ut för att under en halvtimme eller tre kvart visitera och att sedan efter någon vecka få en räkning på tiotusentals kronor för en sådan visit är inte rimligt om vi samtidigt säger att vi nu ska gynna nyföretagande och tillväxt. Således finns det en rad obesvarade frågor, men jag har förhoppningar om svar i statsrådets inlägg här och nu.

Anf. 27 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Regeringens arbete med kvinnors företagande är i huvudsak inriktat på finansiering och rådgivning och på att förbättra kunskapen om företagande.

Regionala och lokala resurscentrum för kvinnor är ett viktigt komplement till våra kvinnliga affärsrådgivare, främst i nationella stödområden och i EU:s strukturfondsområden. I år har anslaget till dessa höjts med 10 miljoner till totalt 26 miljoner.

I dag finns det ett femtiotal affärsrådgivare runtom i landet. I en nyligen publicerad utvärdering av affärsrådgivarna framgår att drygt 1 500 företag har startats av kvinnor efter speciell rådgivning. NUTEK lämnar stöd till affärsrådgivarna samt bidrar med kompetensutveckling, rådgivningsmaterial m.m. ALMI Företagspartner har sedan 1994 lånat ut pengar till över 5 400 kvinnliga företagare i hela Sverige genom ett särskilt kvinnolån. Totalt har ca 461 miljoner kronor lånats ut.

På uppdrag av Näringsdepartementet kommer NUTEK under året att tillsammans med ALMI Företagspartner utreda i vilken utsträckning bl.a. kvinnor som driver företag har tillgång till de befintliga lånesystemen. Uppdraget kommer att rapporteras till Näringsdepartementet den 30 september 2001. Under 2001 kommer NUTEK att anordna tre regionala seminarier för att lyfta frågan.

Kvinnliga företagare upplever många gånger problem i kontakter med banker och andra finansieringsinstitut. Förra året redovisades rapporten *Vändpunkt i finansieringsfrågan*, ett utvecklingsprojekt om finansiering av kvinnors företagande.

Med detta har jag redogjort för vad som görs på detta område.

Anf. 28 ELVER JONSSON (fp):

Herr talman! Klart är att när det gäller riskpengar har kvinnor större svårigheter än manliga företagare att få lån och stöd. Hade det varit en sådan brist när det gäller karlar hade man väl sagt att det som getts hittills

till den kategorin är snuspengar. För kvinnor är det väl nålpenngar. Detta behöver regeringen faktiskt se över.

I min interpellation tecknar jag en ganska komplex bild. Det vill till flera saker för att en region ska växa och stärkas, vilket statsrådet heller inte har förnekat i sina svar. Jag efterlyser dock väldigt mycket av det som borde göras. Förhoppningarna kring en infrastrukturproposition kopplad till regionalpolitiska förslag gör att vi kommer att ha ännu högre krav på vad den ska innehålla.

Annars tycker jag, herr talman, att det som har gjorts här under senare år från statens sida är att man har dränerat det ansvar som staten har gentemot medborgarna och företagarna ute i landet. Jag tänker på rättsväsendets nedrustning, indragningen av tingsrätter och frånvaron av närpolis. Sjukvård har hindrats t.ex. genom att FINSAM-reformen har dröjt så länge. Det kommer nu att slå igenom för Åmåls sjukvårdsområde där Säffle lasarett är på väg att läggas ned.

Vidare är det fortfarande oklart hur det blir med järnvägsutbyggnaden mot Norge och den länken. Jag tycker, herr näringsminister, att det är viktigt att statliga SJ åtminstone ser till att snabbtåget genom landskapet gör ett och annat stopp.

Allra sist: Vad vårt land behöver, herr talman, är ett samlat grepp där vi förenar statens ansvar med en socialt inriktad marknadsekonomi. Det är vad Dalsland och övriga landsbygden behöver, och det är också vad medborgarna i de här områdena önskar.

Anf. 29 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Låt mig först ta upp frågan om strukturfonder och tillväxtavtal, något som inte har nämnts.

Sedan vi i Sverige blev medlemmar av den europeiska unionen har vissa regioner fått stöd till sina utvecklingsinsatser från strukturfonderna. Under den första perioden 1995–1999 ingick Dalsland i ett av de 5b-områden som fanns i Sverige. Dalsland ingår under innevarande strukturfondsperiod – åren 2000–2006 – i mål 2 Västra. Programmet omfattar insatser för drygt 3,5 miljarder kronor, varav drygt 1 miljard finansieras av EU.

Jag menar att här har Dalsland väldigt stora möjligheter att med utgångspunkt i egen förmåga ta fram mycket. Sedan delar jag uppfattningen att Dalsland är en av de delar i vårt land som behöver mycket stöd. Jag hoppas verkligen att det kommer att framgå av den regionalpolitiska propositionen att Dalsland är ett län som behöver mycket stöd för att kunna använda egen kraft.

När det gäller sjukvården kan jag säga att mycket också styrs från borgerligt håll. Sjukvården styrs ju från landsting, med utgångspunkt i landstingens krav och förmåga – vilken inte visat sig så glansfull där de borgerliga hanterar detta. Det gäller inte minst Västra Götaland där Socialdemokraterna nu har fått ta över för att ställa till rätta.

Slutligen är det väl helt klart lite förmätet av Elver Jonsson att säga att vi måste bygga ut järnvägen. Jag delar den uppfattningen, men enligt era motioner vill ni ju dra ned på järnvägen – det behövs mer pengar, även om man ska bygga ut järnvägen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 30 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Inger Strömbom har frågat vilka ytterligare regelförenklingar jag avser att föreslå för att underlätta främst för de små företagen, vilka åtgärder som kommer att vidtas för att underlätta generationsskifte i familjeföretagen och slutligen vilka skattereformer som kommer att föreslås för att stimulera ett ökat nyföretagande.

Jag vill inleda med att säga att regelförenklingsarbetet är ett i allra högsta grad prioriterat område. Vi arbetar på flera sätt med att förbättra företagsklimatet så att fler stimuleras att starta och driva företag eller låta befintliga företag växa. Vårt arbete är till stor del inriktat på olika insatser som ska leda till förenklingar för företagen och förbättringar av myndigheternas service och information till företagare.

Simplex vid Näringsdepartementet ger stöd och råd i regelförenklingsarbetet inom Regeringskansliet, myndigheterna och utredningsväsendet. När det inom Regeringskansliet, myndigheterna och kommittéerna läggs fram regelförslag som har effekter på små företags villkor ska förslaget föregås av en särskild konsekvensanalys där effekterna redovisas. Hittills har i första hand arbetet med nya och ändrade regler inom Regeringskansliet prioriterats.

Konsekvensanalyserna är ett viktigt instrument på såväl kort som lång sikt. På kort sikt kan konstateras att en rad förslag helt har omprövats eller modifierats på grund av arbetet med konsekvensanalyser inom Regeringskansliet. På lång sikt är jag och mina medarbetare på Näringsdepartementet övertygade om att arbetet leder till en attitydförändring inom såväl Regeringskansliet som myndigheter och att det gagnar små företag. Konsekvensanalysen redovisas som en del av förslaget till Lagrådet och riksdagen och är därför en viktig del av beslutsunderlaget då en lag eller förordning övervägs.

I mars startade Näringsdepartementet ett utbildningsprogram som riktar sig mot kommittéer, myndigheter och Regeringskansliet. Sedan hösten 2000 skickar myndigheterna sina regelförändringar med tillhörande konsekvensanalyser till Simplex för kännedom.

Även inom EU prioriteras regelförenklingsarbetet. Sverige har i hög grad bidragit till att regelförenkling har fått en högre prioritet på EU-nivå. Det är viktigt att det finns ett uttalat förenklingsperspektiv under hela lagstiftningskedjan när ny lagstiftning tas fram på EU-nivå. Detta perspektiv driver Sverige i EU. Stockholmstoppmötet förde frågan om regelförenkling inom EU ytterligare framåt.

Regeringen har tillsatt en utredning som ser över de s.k. 3:12-reglerna för fåmansföretag och prövar olika möjligheter att underlätta generationsskiftet i företag. Regeringen kommer utifrån utredningens förslag att ta ställning till lämpliga åtgärder. Det är viktigt att reglerna utformas så att de stimulerar tillväxt, investeringar och framför allt möjligheter till aktivt ägande. En genomgående kritik mot reglerna har varit systemets komplexitet. Det är därför väsentligt att systemet förenklas. Särskilda regler för företag med ett fåtal delägare ställer mycket höga krav på systemets uppbyggnad och dess inverkan på bl.a. fåmansföretagens konkurrensförmåga gentemot andra företag. I anslutning till översynen av de s.k. 3:12-reglerna pågår en översyn av arvs- och gåvoskattelagen. Ut-

*Svar på
interpellationer*

gångspunkten för översynen är Arvs- och gåvoskattekommitténs betänkande, SOU 1987:62, *Ny arvs- och gåvoskattelag*, som det betitlats.

Drivkrafterna bakom en företagsstart är av många olika slag. De främsta är att arbeta självständigt och att förverkliga idéer. För att långsiktigt skapa ett högt nyföretagande krävs insatser som skapar ett mer entreprenöranpassat samhälle. Regeringen anser att reglerna avseende företagande i möjligaste mån ska vara likartade för alla typer av företagande. Reglerna inom företagsskatteområdet ska skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv och inte vara ett hinder för nya företag.

Anf. 31 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret. Som vanligt innehåller svaret en lång redogörelse för Simplexgruppens arbete, ett hittills i huvudsak internt arbete som inte har märkts så mycket utåt. De flesta av Småföretagsdelegationens förslag vilar sedan 1999 i tryggt förvar på departementet. När jag möter företagare och frågar vad de har sett av regelförenklningar under de senaste två åren säger de att de inte har märkt någonting. Jo, faktiskt sade en företagare att det nog hade blivit lite enklare i kontakterna med försäkringskassan när någon av de anställda hade blivit sjuk.

Herr talman! Min interpellation har sin utgångspunkt i det sorgliga faktum att nyföretagandet har fallit ordentligt under de första månaderna i år och att vi faktiskt i dag har något färre företagare än vad vi hade 1994. Detta har vi i dag trots olika åtgärder, t.ex. rätt till ledighet för att starta eget och starta-eget-bidrag, som ju är till för att stimulera företagandet.

Det här är inget annat än ett misslyckande för regeringen. Trots allt tal om att skapa världens bästa företagarklimat minskar antalet företagare och ligger på en alldeles för låg nivå. Det konstaterar man också i departementsskrivelsen om *benchmarking* av näringspolitiken för 2001. Där jämförs bl.a. entreprenörskap i olika länder. I Sverige driver ca 8 % av arbetskraften ett företag. Detta är att jämföra med t.ex. Italien där det ligger på drygt 19 %. Andelen kvinnliga företagare i Sverige är särskilt anmärkningsvärd – enbart 4,7 %.

Oroar inte detta den ansvarige ministern? Borde inte det här leda till kraftfulla åtgärder för att förbättra företagarklimatet och förbättra villkoren för företagen? Ministern säger i svaret att reglerna inom företagsskatteområdet ska skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv och inte vara ett hinder för nya företag. Det håller jag helt med om. Men när kommer skattesänkningarna och regelförenklningarna, som ju verkar behövas? I vårpropositionen fanns noll skatteförenklningar.

Nej, medan Regeringskansliet koncentrerar sig på det interna arbetet fortsätter antalet företagare att minska. Det går inte, Björn Rosengren, att prata fram entreprenörer och nya företag, det krävs åtgärder.

Jag upprepar ett par av mina frågor: Vilka skattereformer anser ministern kunna öka intresset för företagande? Vilka andra reformer är det som är nödvändiga för att få fart på företagandet och få fler företagare i Sverige? För vi är alla överens om att det behövs.

Herr talman! Låt mig först säga att av Småföretagsdelegationens förslag har regeringen genomfört ungefär två tredjedelar. Det är väl mer än hälften. När vi tittar på skrivelsen om *benchmarking* som återopas och där regeringen varje år med olika parametrar tittar på vad som är bra för tillväxten och företagandet, kan vi samlat konstatera att Sverige är ett av de länder som har det bästa företagsklimatet. Det vore lite klädsamt om man kunde få höra det någon gång. Det står tydligt i denna skrivelse.

Att vi sedan har ett mindre antal småföretagare i Sverige, antal företag, har att göra med den näringsstruktur som vi har. Vi har en mängd stora företag i Sverige. Detta lilla land producerar bilar, flygplan och mycket hightech som många stora länder i världen inte klarar av, detta lilla land på 9 miljoner invånare. Det är inte dåligt. Det gör också att vi inte har samma struktur som i exempelvis Danmark. Vi kan gå till andra länder – det ska ses som berömmande när jag säger detta om dessa länder, det ska inte missförstås – som har en helt annan struktur med många småföretag, få stora företag och inte alls samma internationalisering som vi har. Men det innebär inte att vi inte ska skapa fler småföretag.

Låt oss titta bakom oss och se varför vi har haft sådan skjuts på småföretagande. Det har att göra med den arbetsmarknadssituation som vi har haft. Många arbetslösa har inte haft något annat alternativ än att starta eget.

Jag vill ändå allmänt säga att vi gör och har gjort väldigt mycket. Företagandet och företagsklimatet är utomordentligt gott i Sverige. I *benchmarking*-studien framgår också att ungdomar i Sverige är mycket villiga att starta eget; de vill hellre starta eget än bli anställda och i mycket större omfattning än vad som görs i andra länder. Det är inget dåligt betyg. Det framgår också att skattepolitiken inte är ett hinder för att starta företag. Jag tror att det är 10 % i denna studie, om vi nu ska återopa den, som anmäler att reglerna är krångliga i Sverige. De flesta företagen tycker att det är ganska bra att starta och driva eget företag i Sverige. Det är vad den här studien säger.

Detta innebär självklart inte att vi inte kan göra mycket mer, och det ska vi återkomma till. Jag har nu återopat utredningen om 3:12-reglerna. Jag har återopat skattereformer för att stimulera ökat nyföretagande, som jag kan redogöra för. Vi får återkomma till 3:12-reglerna som jag tycker är en väldigt viktig del när det gäller inte minst arvsskatten. Men det är också viktigt att man där stimulerar dem som är aktiva ägare, inte passiva kapitalägare. Det genomgås i denna utredning, som kommer att lägga fram sitt förslag.

Jag kan också nämna att vi arbetar med andra frågor. Projektet Kontakten drivs sedan en tid tillbaka i samarbete mellan Patent- och registersverket och Riksskatteverket. De ska nu gemensamt ta fram en Internetpool för PRV och RSV där man ska kunna lämna in sina uppgifter elektroniskt för registrering av företag.

Riksskatteverket har också påbörjat en försöksverksamhet där en grupp företag erbjuds möjligheter att gratis lämna in sin månatliga skattedeklaration via Internet.

Allt det här handlar om regelförenkling. När vi föreslår en ny lag och ni prövar den här i riksdagen gäller det att man gör analyskonsekvenser. Inte minst gäller det också hur myndigheterna hanterar detta.

Anf. 33 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Jag har läst departementsskrivelsen mycket noga. Där sägs det att det är så mycket som 36 % av företagen som anger att de inte ser några hinder. Men det innebär ju samtidigt att det är 64 % som ser hinder som på något sätt bör åtgärdas. Man kan läsa statistik på olika sätt.

Jag har läst ministerns skrivna svar väldigt noggrant. Jag har läst det många gånger. Jag har lagt det ifrån mig och kommit tillbaka till det och försökt att se vad som står där. Jag tycker faktiskt att svaret andas lite uppgivenhet. Det står:

”På lång sikt är jag och mina medarbetare på Näringsdepartementet övertygade om att arbetet leder till en attitydförändring inom såväl Regeringskansliet som myndigheter och att det gagnar små företag.”

Javisst behövs det en attitydförändring. Men är ministerns formulering ett uttryck för att den övriga regeringen inte förstår och inte delar Björn Rosengrens syn på företagande? Är det ett erkännande av att det är i Regeringskansliet som den värsta bromsklossen finns för ett bättre företagarklimat? I så fall är det mycket synd. I hela samhället lever det tyvärr kvar en föråldrad syn på företagande, och så är det tydligen även i Regeringskansliet.

Min undran är: När ska det bli lika accepterat att tjäna pengar genom ett framgångsrikt företagande som att vinna pengar på Bingolotto? Det måste vara det som vi tillsammans strävar mot. Men som ministern framställer det tycks det vara stora problem i Regeringskansliet.

Jag återkommer till *benchmarking*-rapporten. Att andelen kvinnliga företagare är så låg beror till stor del på att det inte är möjligt att starta företag inom de branscher där kvinnor dominerar, dvs. i kommuner och landsting, inom skolan, vården, omsorgen och barnomsorgen. Det har socialdemokraterna alltid varit emot. Men här finns en mycket stor grupp kompetenta kvinnor vilkas möjligheter faktiskt bromsas av den politik som regeringen hittills har fört. Här behövs det en vändning. Jag vill fråga, och jag hoppas att jag får ett svar: Är Björn Rosengren beredd att arbeta för detta?

När det gäller arvs- och generationsskiftesbeskattningen är det mycket viktigt att vi kan komma till rätta med den katastrofala utformning som den har i dag. Vi kristdemokrater anser att man direkt borde kunna införa en regel som skyddar det arbetande kapitalet från beskattning. Annars finns det risk för att företaget urholkas. Det kanske inte klarar sig över ägarskiftet. Resultatet blir då färre företag och fler arbetslösa.

Är skyddet av det arbetande kapitalet någonting som Björn Rosengren kan utlova för att lugna företagarna åtminstone på den här punkten?

Anf. 34 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! När det gäller frågan om att skapa fler företag finns det inte någon tanke – i alla fall inte i min värld – på att det ska ske genom en privatisering av den offentliga sektorn. Det är viktigt att slå vakt om offentliga sektorns tjänsteproduktion. Det är nu dags att återupprätta den offentliga sektorns betydelse för vår välfärd och för att vi ska få en bra tjänsteproduktion i form av utbildning, sjukvård etc. Det är viktigt för mig.

Om en ökad privatisering är medlet för att skapa nya företag och för att öka antalet kvinnor som driver företag delar jag inte den uppfattningen, och det vill jag slå fast här.

Sedan kan man alltid vara öppen för privata alternativ, men det kan inte vara en motor för att vi ska få fler företag. Motorn för den typen av tjänsteproduktion är att medborgarna får en lika behandling, oberoende av var de bor, oberoende av huruvida de är högavlönade eller lågavlönade, fattiga eller rika samt att de får en bra skola och bra sjukvård. Det är det viktigaste för mig.

Det kvinnliga företagandet har faktiskt ökat under de senaste åren under den socialdemokratiska regeringen. Självfallet behövs det mycket mer, men det går åt rätt håll.

Frågan om 3:12-reglerna utreds nu. Jag delar uppfattningen att det finns mycket som behöver göras, inte minst när det gäller generationsskiften. Det är också en fråga som denna utredning har prioriterat och ser över, och vi får avvakta vad den kommer med för förslag.

Anf. 35 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Men, Björn Rosengren, det kan väl inte vara så katastrofalt och skadligt att öppna den offentliga sektorn för privat verksamhet och för att kvinnor ska kunna starta t.ex. ett kollektivt äldreomsorgsboende. Det är fortfarande det kommunala och landstingskommunala ansvaret att se till – som ministern nämnde – att alla blir lika behandlade och får lika bra service.

1997 lovade Göran Persson att antalet företag skulle uppgå till 100 000. Vi har inte nått dit. Som jag nämnde i min inledning minskar antalet personer som driver företag. Det är en politik som är förödande för Sverige. Vad vi behöver är fler företag som vågar och kan växa. Det är då som man skapar tillväxt, får fler i arbete och får bättre råd att värna om välfärden. Det är enda sättet för att få en bättre skola, bättre vård och bättre omsorg.

Innerst inne kan kanske Björn Rosengren hålla med om det, men i realiteten verkar det inte som att regeringen har förstått detta med tanke på den politik som förs. Medan gräset gror dör kon. Vi måste få fart på tillväxten, Björn Rosengren. Och hur ska vi åstadkomma detta? Det behövs kraftfullare tag än vad ministern har redovisat i sitt interpellations-svar. Vad är det som vi ska göra? Vad är det som är viktigt, enligt ministerns synsätt?

Anf. 36 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill återkomma till den offentliga sektorns tjänsteproduktion. Jag är övertygad om att är det någonting som ska återupprättas och stimuleras så är det de offentliganställdas roll, alla dessa tusentals kvinnors händer som bär upp mycket av vår välfärd. De är våra välfärdsarbetare, och de ska återupprättas i betydelsen att vi måste se deras stora värde. Det är det viktigaste.

Jag tror inte på något allmänt resonemang om att bara vi privatiserar så får alla det bättre. Där skiljer vi oss dramatiskt i våra uppfattningar när det gäller att skapa en bra tjänsteproduktion och en bra välfärdsproduktion. Med detta har jag inte sagt att man inte ska vara öppen för alternativ,

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

men det kan aldrig vara något huvudspår och aldrig vara någonting för att stimulera företagen i det här landet. Det tror jag inte på.

Sedan konstaterar jag att Göran Persson hade rätt. Det har tillkommit ca 30 000–35 000 nya företag per år sedan 1997, och det blir sammanlagt ca 100 000 företag. Han räknade inte så tokigt där heller. Det har gått ganska bra, och vi ska göra mer på detta område.

Avslutningsvis är det de makroekonomiska frågorna som är avgörande för tillväxten. Låg ränta har vi i Sverige fortfarande, liksom låg inflation. Det är det som är avgörande och att vi också ökar sysselsättningen. Vi har mer än halverat arbetslösheten. Vi får gå tillbaka till 60-talets guldålder för att kunna redovisa samma sysselsättningsökning som har skett de senaste åren. Det är ett bra mått på tillväxten. Och självklart, om vi tittar på ökningen av bruttonationalprodukten, dvs. summan av vår ökade tjänsteproduktion och varuproduktion, ser vi att den också jämfört med många andra länder har varit utomordentligt bra de senaste åren.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2000/01:439 om Mälarbanan

Anf. 37 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Tomas Högström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för tågtrafiken på Mälarbanan.

Frågan är ställd mot bakgrund av att jag i en interpellationsdebatt den 16 januari 2001 angående tågtrafiken på Mälarbanan lovade att diskutera med SJ vilka åtgärder, framför allt beträffande vagnförsörjningen, som var lämpliga att vidta för att förbättra trafiksituationen längs banan. Jag har sedan dess träffat SJ:s vd och ordförande för att diskutera frågan.

Låt mig först understryka att den stora tillströmningen av resenärer till tågtrafiken i slutet av 1990-talet har överträffat alla prognoser. SJ konstaterade efter år 2000 att man haft de största resandevolymerna någonsin. Det är givetvis mycket glädjande att tågresandet utvecklats så framgångsrikt. Tyvärr har denna resandetillväxt fört med sig att tågen som finns i landet helt enkelt inte räcker till. Inte heller utomlands har det varit möjligt att få tag på några ”lediga” tåg.

I mina diskussioner med SJ har jag framhållit att bolaget måste arbeta intensivt för att hitta lösningar för att snabbt förbättra trafiken på Mälarbanan. Under mars i år kom SJ överens med vagnbolaget Transitio om att hyra in 16 nya regionaltåg från dem. Tågen kommer att sättas i trafik i takt med att de levereras från tillverkaren Adtranz i början av nästa år. Till juni 2002 räknar SJ med att ha fått de tio första tågen. Enligt SJ kommer tågen, som har en maxhastighet på 200 kilometer per timme, huvudsakligen att sättas in på sträckan Västerås–Stockholm. Restiden beräknas bli lite över 50 minuter.

Jag kan konstatera att SJ, genom den hyreslösning som presenterats ovan, på ett positivt sätt har medverkat till att inom en nära framtid underlätta resandet i Mälardalen och bättre svara upp mot resenärernas krav och förväntningar. När det gäller vagnntillgången på lite längre sikt är jag övertygad om att SJ genom sin stora beställning tidigare i år av 43 nya snabbtåg säkrat en rejält ökad kapacitet fr.o.m. år 2004.

Vad beträffar frågan om spårbrist, som också tas upp i interpellationen, kan jag meddela följande. Regeringen har tillsatt en kommitté som till regeringen ska lämna förslag till förbättringar av transportsituationen i Stockholmsregionen och för transportmöjligheterna mellan Stockholm och övriga Mälardalen, övriga landet samt internationellt. Behovet av ökning av spårkapaciteten kommer alltså att behandlas inom ramen för denna kommitté.

För att öka spårkapaciteten genom centrala Stockholm har regeringen också i december förra året uppdragit åt Banverket att skyndsamt planera för fler spår.

Anf. 38 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Herr talman! Det är inte första gången som Mäljarbanan diskuteras här i kammaren. Det är heller inte första gången som vi tar del av vad resenärerna på Mäljarbanan anser om den skötsel och den service som de får som resenärer på Mäljarbanan.

Vi kan konstatera att det i den beskrivning som ges finns en samstämmighet och en entydighet när det gäller kritiken mot det sätt på vilket hela den här verksamheten bedrivs. Det är vagnbrist, det är försejningar och det är spårbrist. Ansaret bär Banverket och Statens järnvägar. Ytterst faller det under Näringsdepartementet och näringsministerns fögderi.

Det kanske är på sin plats att också tacka för svaret, eftersom det framgår av svaret att näringsministern har levt upp till det löfte som han gav i den förra interpellationsdebatten i januari, då han lovade att ta en diskussion med SJ om situationen. Vi kan utifrån svaret konstatera att han har talat med både SJ:s vd och ordförande. Men mycket mer har inte hänt mer än att man har utlovat att åtgärder ska vidtas och lösningar komma på sikt.

Nu är situationen samtidigt den att styrelsen för Mäljarbanans intressenter AB, MIAB, överväger att stämma staten för avtalsbrott, och som man säger: Enligt avtalet skulle både spår och snabbtåg redan vara i gång.

Jag kan förstå näringsministerns dilemma i hans kontakter med bl.a. SJ. Men jag tycker ändå att man som ägarrepresentant måste ställa krav och vara tydlig om SJ inte lever upp till dessa krav.

När det gäller vagnbristen har vi tidigare fått förklaringen att det inte fanns vagnar någonstans i Europa t.o.m. När man sedan förde diskussioner med Adtranz, ja då hittade man genast en lösning. Det visar, menar jag, på att SJ inte har fört en planering utifrån de faktiska förhållandena utan har ägnat sig åt att värna företagets intresse framför avtalet och resenärerna.

Vi kunde i den förra interpellationsdebatten höra att 80 % av persontransporterna sker med bil. Här har vi någonting som överträffar t.o.m. prognoserna. Det är ett faktum som dessutom har varit känt i tre år ungefär, och först nu kommer det här initiativet som i och för sig är glädjande men som kommer väldigt sent.

Anf. 39 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag hade inte förväntat mig något beröm. Jag hade inte förväntat mig att jag skulle ha ansetts ha fullföljt det som den förra interpellationsdebatten ledde till.

Efter de kontakter som jag har haft med SJ, utan att ha utövat något ministerstyre – det är bäst att tillägga det – har jag fört en diskussion med SJ som har observerat problemet och tidigarelagt vagnbeställningen så att man kommer att ha vagnar 2002. I annat fall hade man haft dem tidigast 2004. Man har träffat ett hyresavtal för att kunna förbättra situationen, så att 2002 – det är inte långt dit – kommer man, enligt vad man säger, att klara av den här vagnskapaciteten. Bakgrunden till detta är helt enkelt, och det får erkännas, att tågtrafiken har ökat mycket snabbare än vad man hade tänkt sig och trott.

Jag har inte mycket mer att tillägga i denna debatt. Jag har vidtagit de åtgärder som förväntades av mig. Jag har fört en diskussion med SJ, som i sin tur har gjort om sina planer och hyrt vagnar. Därmed kan man komma till rätta med vagnbristen före 2002. Jag kan också försäkra att SJ har gått ut och försökt hyra vagnar över hela världen, men man har då lyckats på detta sätt. Jag tycker inte att det är dåligt.

Sedan har vi en hel del uppdrag när det gäller den här frågan. Vi har vidtagit en hel del åtgärder när det gäller rikstrafiken, så att vi inte ska hamna i den här situationen en gång till. Därmed tror jag att den här frågan kommer att lösas utomordentligt bra. Jag är ledsen över att det inte har kunnat lösas snabbare, men det här var den möjlighet som fanns. Och på det hela taget var det inte dåligt.

Anf. 40 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Fru talman! Jag måste kanske ge näringsministern ett litet erkännande, vilket jag också tyckte att jag gjorde i mitt inledande inlägg, för att han tagit dessa kontakter. Det är bra. Ställer man i utsikt ett sådant löfte har man också att leva upp till det.

Det här är som sagt inte första gången detta är uppe. Nu hotar MIAB att stämma staten för avtalsbrott. Förra gången det begav sig – det har nämligen inträffat tidigare – ledde det till att regeringen efter bara några månader avsatte 500 miljoner kronor för förbättring av dubbelspår runt Mälaren. I och med den satsningen medgav staten i praktiken att man genom förseningen i sin del av avtalet brutit mot sagda avtal. Den situationen bör vi inte hamna i igen.

Jag förstår ju näringsministerns problem, nämligen att bli anklagad för ministerstyre. Det var ministerns eget uttryck. Jag menar inte att man ska ta SJ i örat bokstavligt, men bildligt finns det faktiskt möjligheter för ministern att göra det.

Jag undrar också över något som redovisas i interpellationssvaret. Det står: "Regeringen har tillsatt en kommitté som till regeringen ska lämna förslag till förbättringar av transportsituationen i Stockholmsregionen och för transportmöjligheterna mellan Stockholm och övriga Mälardalen, övriga landet samt internationellt. Behovet av ökning av spårkapaciteten kommer alltså att behandlas inom ramen för denna kommitté." Riskerar vi nu en ytterligare förlängning under den tid som kommittén utreder vad som rimligen redan borde vara utrett eftersom det föreligger ett avtal beträffande Mälarbanan? Vilka direktiv har kommittén? På vilken tidshor-

risont kan vi se en lösning som är hållbar och till glädje och fromma för de resenärer som betalar fullt pris men som inte får det som priset ska svara mot?

I den förra interpellationsdebatten sade näringsministern att vi nu måste återupprätta den offentliga sektorns anseende. För min del anser jag Statens järnvägar vara en del av denna offentliga sektor. Då förutsätter det att man klarar av att leverera enligt de avtal som upprättas och i enlighet med vad man utlovar till de resenärer som dels betalar biljettpriset, dels finansierar SJ:s verksamhet med de skattepengar som regering och riksdag sedan fördelar.

Anf. 41 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig bara kort säga att inga skattepengar går till SJ. SJ finansierar sig självt i dag. Däremot går det till Banverket, men inte till SJ. Det är det ena jag vill ha sagt.

Det andra är att de åtgärder som förväntades har föranlett en diskussion mellan departementet, mig och SJ. SJ har efter en diskussion vidtagit vissa åtgärder för att förbättra denna situation.

När det sedan gäller Stockholmsutredningen har ju den föranletts av att det parti som interpellanten tillhör och andra partier inte har varit riktigt överens om hur det ska se ut här i Stockholm. Det har pågått många diskussioner under en längre tid, och därför tillsatte jag den här utredningen som är parlamentarisk. Det är också viktigt att de politiker som finns och jobbar här i Stockholm har ett avgörande inflytande.

Som jag sade när det gällde tredje spåret och getingmidjan har nu Banverket ett uppdrag att tillse att spårkapaciteten ökas. Det kommer man att återkomma till.

Anf. 42 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Fru talman! Jag ska ta fasta på vad näringsministern avslutade sitt inlägg med. Det kommer jag att återkomma till. Jag tycker att det finns alla skäl att följa den här frågan. Menar vi allvar med att den spårbundna trafiken ska få större betydelse handlar det ju om att leva upp till förväntningar som trafikbolag och andra ställer ut, utifrån de avtal som upprättas. Är vi nu i en situation där den ena avtalsparten hotar att stämna Statens järnvägar vill jag påstå att det är väldigt bekymmersamt. Det ser rent ut sagt mycket illa ut att den situationen över huvud taget uppstår, särskilt med tanke på att den har varit aktuell tidigare.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2000/01:450 om kostnader för datakommunikation

Anf. 43 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Kristina Zakrisson har frågat statsrådet Mona Sahlin vilka åtgärder hon är beredd att vidta med anledning av att kostnaderna för datakommunikation varierar kraftigt beroende på var i landet kunden befinner sig. Eftersom jag bl.a. har ansvar för frågor om IT-infrastruktur

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

och för samordning av frågor om användning av informationsteknik har interpellationen lämnats över till mig.

Riksdagen har i samband med den s.k. IT-propositionen (1999/2000:86) tagit ställning till vilket ansvar staten bör ha när det gäller IT-infrastruktur. Av propositionen framgick att utbyggnad av IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet i första hand ska ske i marknadens regi men att staten har ett övergripande ansvar att se till att sådan IT-infrastruktur finns tillgänglig i hela landet. Åtgärder för att underlätta bredbandsutbyggnad i gles- och landsbygd har därför vidtagits. Stöd lämnas till kommuner och skattereduktion till abonnenter för bredbandsanslutning. Åtgärderna innebär att investeringskostnaden för kommuner och enskilda blir lägre. Åtgärderna innebär dessutom, tillsammans med uppdraget till Svenska Kraftnät att bygga ett öppet stomnät till landets kommunhuvudorter, att förutsättningarna för konkurrens ökar. Sammanfattningsvis är min bedömning att dessa åtgärder kommer att komma kunden till godo i form av lägre priser och bättre tjänster även i Pajala, som Kristina Zakrisson nämner som exempel. Det är dock för tidigt att redan nu se några resultat, men jag kommer att följa utvecklingen noga.

Vad gäller förslagen från Peter Roslunds utredning har remissbehandlingen just avslutats, och en förordning håller nu på att utformas. Vissa remissinstanser har i likhet med Kristina Zakrisson framfört att kraven på kommunal medfinansiering bör sänkas, en synpunkt som jag tar på stort allvar.

Ytterligare en åtgärd har vidtagits för att förbättra konkurrensen i accessnätet genom den EG-förordning som trädde i kraft vid årsskiftet 2000/01. Förordningen innebär att Telias accessnät kan nyttjas av andra operatörer. Regeringen har utsett Post- och telestyrelsen till tillsynsmyndighet för dessa frågor i Sverige.

Kristina Zakrisson anser att kostnaden ska vara neutral oavsett var i landet tekniken används. Det är inte möjligt att nå helt avståndsoberoende priser utan höga subventioner eller prisregleringar som också skulle innebära stora kostnader i ett land som Sverige med låg befolkningstäthet och långa avstånd.

Enligt min bedömning kommer de åtgärder som riksdag och regering vidtagit för att underlätta bredbandsutbyggnaden i gles- och landsbygd att bidra till att utjämna priserna i landet. Det är dock för tidigt att redan nu dra några slutsatser av hur de olika stöden kommer att nyttjas. Jag kommer att följa utvecklingen noga för att se att åtgärderna får avsedd verkan. Skulle det senare visa sig att så inte blir fallet får en förnyad analys göras.

Sammanfattningsvis fortsätter regeringens arbete med att stimulera IT-infrastrukturutbyggnaden och konkurrensen. Därmed kan vi närma oss visionen om bredband för alla till ett rimligt pris.

Anf. 44 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Fru talman! Jag tackar för svaret, som jag tycker kändes positivt i många delar.

Som jag tog upp i interpellationen satte vi i Norrlandslänen, speciellt i inlandet, stor tilltro till att den här tekniken skulle göra oss avståndsoberoende. Vi trodde att vi skulle komma ifrån de hinder som avstånden många gånger utgör för oss, att vi är långt från marknaden, med den här

nya tekniken. Men vi upplever inte att det har blivit riktigt så. Det känns som om detta instrument, som skulle ha blivit så bra, ibland spelar lite falskt. Det fungerar inte riktigt som vi hade hoppats.

Jag tycker att det är ett positivt svar i många avseenden, men jag är skeptisk till motiveringen till varför det inte är möjligt att nå helt avståndsberoende priser. Motiveringen är att det skulle innebära stora kostnader i ett land som Sverige med låg befolkningstäthet och långa avstånd. Det är ju det som är själva kärnan i detta. Det är just den låga befolkningstätheten och de långa avstånden som alltid är våra problem i Norrlands inland. Det var det vi trodde att den här tekniken skulle göra ointressant.

När det gäller kostnaden för användaren hade vi hoppats att det här skulle vara avståndsberoende och inte som andra kommunikationer dyrare ju längre man åker. För oss kan det t.o.m. vara dyrt fast man åker en kort sträcka. Det kan vara dyrare att flyga från Kiruna till Luleå än från Kiruna till New York. Jag hoppas att vi inte får samma utveckling här.

Enligt interpellationssvaret skulle regeringens uppdrag till Svenska Kraftnät att bygga stomnät till landets alla kommunhuvudorter medföra sänkta avgifter. Jag måste erkänna min brist på kunskap och be att få en förklaring till på vilket sätt det gör att det blir billigare i t.ex. Pajala.

Anf. 45 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Får jag börja med att säga att kommunerna har tyckt att man får betala för stor del själva. Jag menar att vi bör se till att man inte behöver betala så stor del. Medfinansieringskravet är för stort. Jag kommer därför att föreslå regeringen att man sänker medfinansieringskravet. Det är det ena jag vill säga.

Det andra jag vill säga är att när det gäller Svenska Kraftnät handlar det om att man bygger ut en kabel till varje kommun. Om man kopplar ihop kommunerna innebär det att konkurrensen ökar. Det finns ju ett alternativ. Det är inte bara Telia. Det är inte bara Banverket, Vattenfall och alla privata bolag, utan här finns en öppen svart kabel som fler kan använda. Därmed ökar man konkurrensen.

Ett bra exempel är avregleringen av telefonimarknaden. Vi har försökt reglera; vi har haft långa diskussioner om rikssamtal och lokalsamtal. I dag har vi inga rikssamtal. Det är bara lokalsamtal. Det spelar ingen roll om man ringer från Luleå till Ystad eller från Porjus till Jokkmokk, som det bara är fem mil mellan. Det är samma taxa. Det är själva tankegodset.

Men jag instämmer i Kristina Zakrissons fråga: Kommer vi verkligen att få samma kostnad? Det är målet. Men vi får avvakta lite grann. Mycket av de här stödformerna är inte klara än. Vi har inte skrivit klart förordningen än. När det är klart och verksamheten satt i gång får vi titta närmare på detta.

Sedan vill jag konstatera att marknaden inte har samma kraft i dag som den hade när riksdagen tog ställning till IT-infrastrukturpropositionen. Men det innebär ju inte att det direkt drabbar glesbygden. Det drabbar storstadsområdena, där inte lika många ansluter sig som man tänkt. Man har inte samma efterfrågan på tjänster osv. Därav följer att kostnaderna ökar för de här bolagen. Men det är mer ett storstadsfenomen. Det

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

är inte kopplat till de 8 miljarder som staten skjuter till för att tillse att man förenklar möjligheterna att bygga ut detta i glesbygden.

Anf. 46 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Fru talman! Jag hoppas att det blir som näringsministern säger, att ökad konkurrens kommer att pressa priserna även hos oss i glesbygden. Annars upplever vi ofta att vi inte är så intressanta för de aktörer som konkurrerar på marknaden. Men jag är glad åt att näringsministern verkligen tydligt säger att målet är att nå samma kostnader. Jag nöjer mig med det nu, så får vi väl utvärdera det framöver. Jag utgår från att vi kommer att nå det målet.

Näringsministern tog upp att kommunerna har problem att klara medfinansieringen. Jag nämnde i interpellationen att det är ett jättestort problem. Det olyckliga är att de här kommunerna, som så oerhört väl behöver förbättra sitt näringsliv, i dag slåss med näbbar och klor för att klara sina basala uppgifter. I dagsläget ska de också vara tvungna att subventionera företagen. Det håller inte.

Jag tyckte att näringsministern sade att han kommer att lägga fram förslag till regeringen om att sänka medfinansieringskravet. Kan jag ta det som ett löfte?

Anf. 47 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag kommer att göra det. Jag kommer att lägga fram ett förslag om att minska medfinansieringen för kommunerna.

Anf. 48 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Fru talman! Då får jag ändra det jag sade tidigare, då jag tackade för svaret och sade att det kändes positivt i många delar. Jag tycker att svaret var mycket positivt. Jag tackar så väldigt mycket för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2000/01:451 om klimatfrågan och skogs-sänkor

Anf. 49 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Göte Jonsson har frågat mig om jag är beredd att arbeta för att frågan om skogssänkor finns med i ett konstruktivt arbete för att motverka växthuseffekten på nationell och internationell nivå.

Frågan om hur s.k. sänkor ska beaktas och räknas är redan en fråga av stor betydelse i de internationella förhandlingarna. Den kommer också att vara betydelsefull i våra nationella ansträngningar för att minska vår egen påverkan på klimatet.

Både inom EU och som EU-ordförande i de samtal som förts internationellt har jag konsekvent verkat för att i den mån sänkor ska räknas in ska det ske på ett sätt som är rättvist och som ger varje land lika behandling. Samtidigt har jag understrukt att åtgärder som leder till minskade utsläpp måste utgöra grunden i klimatarbetet och att verkliga emiss-

ionsbegränsningar måste komma till stånd om vi ska kunna stoppa klimatförändringarna.

Jag ser det som avgörande i de fortsatta internationella förhandlingarna att de regler som skapas för sänkor inte underminerar drivkraften för industriländerna att vidta åtgärder som leder till minskade utsläpp. Samtidigt måste också reglerna för upptaget av koldioxid i sänkor klarläggas. På sikt, när de många frågorna om bl.a. mätmetodik och upptagens verkliga storlek är lösta, bör vi sträva mot ett system där alla upptag och utsläpp beaktas. Detta får då också påverka utsläppsåtagandenas storlek.

Hur sänkorna ska hanteras i den nationella klimatpolitiken kan slutligt läggas fast först när de internationella klimatförhandlingarna slutförts. Som ordförande i EU arbetar jag intensivt för att dessa förhandlingar ska kunna slutföras när parterna återsamlas i Bonn i juli. Min förhoppning är att vi därefter ska kunna diskutera koldioxidupptag i sänkor i den klimatproposition som regeringen avser att lägga fram för riksdagen i höst.

Anf. 50 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka miljöministern för svaret. Jag tycker att det var positivt ur många synpunkter. Jag ställde egentligen frågan utifrån den uppfattning som jag tror att väldigt många fick efter de globala förhandlingarna, att vår egen miljöminister och även EU:s miljöministrar i övrigt var negativa till att diskutera sänkor i samband med de internationella förhandlingarna. Därför tycker jag att ministrarnas svar nu är glädjande. De här frågeställningarna kom framför allt upp i samband med diskussionerna mellan EU och USA.

Jag tror att det är mycket angeläget att vi också tar med frågan om skogssänkor i de här diskussionerna och i det globala arbetet. Det gäller ju inte bara frågan om växthuseffekten, det gäller egentligen miljöarbetet i ett ännu vidare sammanhang.

Internationellt sett minskar skogsresurserna. Men Sverige går dessbättre en annan väg. Tillväxten ökar i Sverige. Under 1900-talets första år ökade tillväxten med ungefär 100 miljoner skogskubikmeter. Under slutet av 1900-talet hade ökningen blivit 110 miljoner skogskubikmeter. Om vi ser in i framtiden, under 2000-talet, beräknar man att ökningen kommer att bli 115 miljoner skogskubikmeter per år. Detta är ju en väldigt positiv utveckling om vi ser den ur svensk utgångspunkt, men även om vi ser det internationellt.

Här tycker jag att det är angeläget att understryka att det inte enbart är de tropiska regnskogarna som måste finnas med i de internationella diskussionerna. I Kyotoprotokollet har man, såvitt jag förstått, särskilt pekat på de tropiska regnskogarna. Det är ju positivt. Men vi måste också ta med skogarna i andra delar av världen, inte minst i Norden, eftersom framför allt vårt skogsbruk är positivt i de här sammanhangen genom de skogsbruksmetoder vi har. Jag tror att det kan föra ganska långt i internationella diskussioner om vi verkligen pekar på den utveckling som vi har haft i Sverige under de senaste åren.

Varje skogskubikmeter beräknas lagra ungefär 200 kilo kol. Från 1950 till 1998 beräknar man att ca 115 miljarder ton har lagrats i biomassa och då framför allt i skogen. Om man ser det i ett perspektiv av att vi i samband med förbränning av fossila bränslen har släppt ut ungefär

Prot. 2000/01:110
14 maj

Svar på
interpellationer

270 miljarder ton kol, är det ansevärd reduceringsmängder som finns med i detta sammanhang.

Jag delar ministrernas uppfattning att det här inte får innebära att vi inte arbetar för att motverka utsläpp, utan denna viktiga faktor måste givetvis också finnas med.

Jag skulle vilja fråga om miljöministern kommer att ännu hårdare driva frågan om skogssänkorna i de kommande förhandlingarna. Ministern hänvisar till Bonnförhandlingarna, och jag tycker mig se mycket positivt i de beskederna.

Anf. 51 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Det är viktigt att inte förneka det faktum att skogssänkor, och för den delen också jordbrukssänkor, har en betydelse för klimatpåverkan. Det är en annan sak att nu säga att vi ska ta hänsyn till alla de skogssänkor som kan finnas när vi räknar fram vilken målsättning vi ska ha för utsläppsreduktioner perioden 2008–2012. Min bestämda uppfattning är att de länder som har skogssänkor att räkna med i så fall skulle ha haft betydligt större löften om utsläppsreduktioner för att kunna räkna med betydligt mer av skogssänkor än man gör för närvarande.

Sverige är ett intressant exempel. Vi har genom den s.k. bubblan inom EU fått ett utrymme för att öka koldioxidutsläppen med 4 % fram till den här perioden. Om vi dessutom skulle lägga på den fulla ökningen av våra totala skogssänkor, som man nu kan uppskatta dem, skulle vi ha utrymme för oerhört stora öknings av utsläppen.

Om man ser den här situationen på en mer global bas innebär det att hela åtagandet från världens industriländer om att minska utsläppen skulle försvinna och att vi i stället skulle få möjligheter för totala utsläppsökningar. Därför måste vi vara väldigt restriktiva under den första åtagandeperioden med att släppa fram sänkor om vi menar allvar – och det gör vi båda två – med att vi också måste ha en inriktning på att minska utsläppen av koldioxid. Den restriktiviteten hade jag på Haagmötet tillsammans med mina EU-kolleger, och den restriktiviteten kommer jag att fortsätta att ha, utan att förneka det grundläggande sambandet.

Till det hör också att vi har ytterligare problem här. Det är problemen med storleksordningen, skalproblemen, som ligger i att man kan räkna fram så oerhört stora sänkor. Det skulle alltså minska värdet av utsläppsåtagandena.

Vi har också det vetenskapliga problemet med att räkna exakt hur sänkorna påverkar kolbalansen mellan vegetationen och atmosfären. Där finns det fortfarande väldigt mycket okunnighet.

Vi har slutligen problemet med att veta vad det är för sänkor som innebär en additionalitet, alltså ett ökat tillskott i magasineringen av kol i naturen jämfört med vad som annars skulle ha ägt rum. Där har vi också mycket kvar att fundera över.

Därför tror jag att den enda miljömässigt ansvarsfulla positionen under den åtagandeperiod vi nu är inne i är att ha en stark restriktivitet när det gäller att släppa in sänkor i tillämpningen av Kyotoprotokollet, men att samtidigt arbeta för att skapa större vetenskapliga möjligheter att använda sänkor i en följande åtagandeperiod. Det får då också läggas till grund för större åtaganden om utsläppsreduktioner än vi annars skulle ha möjlighet att gå med på.

Fru talman! Miljöministern hänvisar till att man måste utreda mätmetoder och möjligheter när det gäller upptagningens storlek. Jag skulle vilja fråga: När bedömer miljöministern att man på internationell nivå kan ha klarlagt de här frågeställningarna? Jag är också medveten om att här finns en rad olika frågetecken, inte minst vetenskapliga, som det är viktigt att klarlägga. För att vi ska kunna stå på en riktig vetenskaplig grund är det angeläget att vi så snabbt som möjligt får fram dessa fakta.

Jag tror att det också är angeläget att EU:s miljöministrar erkänner sänkorna som en viktig faktor. Jag är inte säker på att man ska bortse från detta under den första perioden. Därmed delar jag fullständigt miljöministerns uppfattning att det inte får bli så att talet om kolsänkor är någonting som man gömmer sig bakom när det gäller andra åtgärder. Utsläppen är ju det farliga och det allvarliga i detta sammanhang.

Jag noterar att synen på skogen och skogstillväxten som miljöfaktor är så viktig också i andra sammanhang globalt att om EU:s miljöministrar förnekar detta när det gäller växthuseffekten och i detta perspektiv, kan det innebära att man uppfattar det som att man förnekar det också när det gäller andra frågeställningar. Jag kan peka på t.ex. råvarutillgången. Om vi kan utnyttja skogsråvaran på ett bättre sätt i förhållande till andra material kan det också innebära väldigt positiva effekter. Det är där jag menar att miljöministrarna har ett stort ansvar när det gäller att påvisa skogens positiva betydelse för miljön, både nationellt och globalt.

När tror ministern att det kommer att finnas mätmetoder och att man kommer att ha frågetecknen uträddade utifrån vetenskapliga belägg när det gäller de problem som man nu måste lösa? Det är ju det som är angeläget i detta sammanhang.

Fru talman! Jag vet att det pågår en hel del forskning på det här området. Jag hoppas att vi kommer att ha betydligt mer solida resultat från forskningen innan vi slutför arbetet med nästa åtagandeperiods åtaganden. Jag delar nog inte optimismen om att vi ska kunna få fram vetenskapligt grundat material redan under denna åtagandeperiod.

Om vi i Sverige dessutom, som jag sade, hade kunnat räkna in sänkor på ett annat sätt än vad vi nu räknar med att göra, skulle vi naturligtvis ha haft ett helt annat åtagande om nettoeffekten av sänkor och utsläpp än plus 4 %. De som tror att man kan köpa Sverige fritt från att vidta åtgärder som är inriktade på att minska utsläppen genom att öka de svenska sänkornas betydelse missräknar sig. Så enkelt fungerar det inte.

Som en illustration av vad det är vi talar om här kan jag berätta att i Haag lade USA fram ett förhandlingsförslag under de första dagarna som innebar att man ville räkna sänkor som nästan på promillen när skulle motsvara de 5,2 % i åtagande om utsläppsreduktioner som den industrialiserade världen gjorde i Kyoto. Det är klart att vi då inte skulle ha några reella minskningar av själva utsläppen under de första 15 åren av aktiv klimatpolitik. Det var väldigt svårsmält för EU:s miljöministrar, och självfallet också för mig.

Nu vet vi att om vi vill ha en politisk uppgörelse på Bonnmötet – om det ens är möjligt, med tanke på att svårigheterna att få ett resultat i Bonn

har ökat drastiskt i och med USA:s agerande – måste vi räkna med att acceptera en del sänkor. Där måste vi, som jag sade tidigare, vara restriktiva för att inte urholka hela den miljömässiga integriteten i Kyotoprotokollet.

Anf. 54 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag vill inte köpa Sverige fritt genom att vi utnyttjar skogssänkor. Jag tror att det är få som vill göra det. Jag tycker inte heller att USA ska ha den möjligheten.

Vad som skulle vara intressant i det här sammanhanget är att om något land skulle öka beskogningen ganska radikalt på ett sådant sätt att det vore positivt för miljön, kunde man inom ramen för den tidigare perioden ha med det i dessa resonemang så att man inte enbart skjuter den här frågan på framtiden. Det är otvivelaktigt så att skogssänkorna har betydelse för klimatpolitiken.

När vi ska diskutera den framtida klimatpolitiken och växthuseffekten är det viktigt att vi har med alla dessa olika bedömningsgrunder, så att vi uppnår bästa möjliga resultat inom ramen för globala överenskommelser.

Anf. 55 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Vi har lite olika uppfattning om vad man kan åstadkomma under denna åtagandeperiod. Min bedömning är att de samlade åtagandena när det gäller minskningar av koldioxidutsläppen eller växthusgaserna är så få att utrymmet för att räkna med sänkor är litet. Det gäller särskilt som vi fortfarande har väldigt svårt att avgöra vilka utökningar av sänkorna som i så fall ska räknas som additionella, dvs. som ett tillskott till de förändringar som annars ändå skulle ske.

Problemet försvåras ytterligare av att det i så gott som samtliga länder med utsläppsåtaganden är en positiv tillväxt av skogen och skogssänkorna, vilket gör att nästan alla de länderna skulle kunna få räkna sig till godo sådana ökade sänkningar på ett sätt som skulle minska trycket på oss alla att genomföra reella minskningar av växthusgasutsläppen.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2000/01:452 om översvämningar

Anf. 56 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Viviann Gerdin har frågat mig vilka åtgärder, utöver översyn av vattendomar, som jag är beredd att vidta för att förhindra översvämningar. Hon har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att kompensera de privatpersoner som drabbats av översvämningar och ännu inte fått någon ersättning. Frågorna ställs mot bakgrund av de översvämningar som drabbade framför allt området kring Vänern under vintern.

Jag vill inledningsvis framhålla att jag självklart förstår den oro som Viviann Gerdin känner för att vi återigen ska stå inför en situation med stigande vattenflöden med översvämningar som följd. Förra sommarens översvämningar är också orsaken till att jag tog initiativ till en översyn

av bestämmelserna om omprövning av vattendomar, vilket resulterat i att regeringen den 29 mars i år beslutade om tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén.

Enligt tilläggsdirektiven ska kommittén gå igenom sådana vattendomar som kan ha betydelse för riskerna för översvämningar. Avsikten med genomgången är att få fram ett relevant underlag för att därefter kunna analysera om miljöbalkens bestämmelser om omprövning är tillräckliga för att förbättra möjligheterna att förebygga och begränsa riskerna för översvämningar. Kommittén ska också analysera om ersättningsreglerna och bestämmelserna om rättegångskostnader lägger hinder i vägen för angelägna omprövningar som syftar till att förbättra t.ex. dammsäkerhet och minska risker för eller skadeverkningar av översvämningar.

Den översyn av miljöbalkens omprövningsbestämmelser som Miljöbalkskommittén fått i uppdrag att genomföra omfattar således mer än en ren översyn av vattendomar. Kommittén ska också föreslå de ändringar i lagstiftningen som denna översyn ger anledning till. I sammanhanget vill jag också framhålla den möjlighet till ingripande enligt räddningstjänstlagen som Viviann Gerdin själv pekat på. Det är möjligt att det kan finnas situationer när det är önskvärt att öka tappningen i ett tidigare skede än vad räddningstjänstlagen medger, något som Miljöbalkskommitténs översyn får ge svar på.

Den viktigaste regleringen för att förebygga översvämningar är den som ges i miljöbalkens bestämmelser om vattenverksamhet. Den nyssnämnda översynen syftar ytterst till att anpassa och förbättra möjligheterna att inom ramen för dessa bestämmelser förebygga översvämningar. Samtidigt går det inte att bortse från att en framgångsrik klimatpolitik på framför allt global nivå i ett långt perspektiv kan ha stor betydelse för att minska förekomsten av svåra väderförhållanden som leder till översvämningar. Regeringens hållning och strävanden i den frågan är väl kända, och jag ska därför inte tynga dagens debatt med att redogöra för dessa. Däremot finns det skäl att uppmärksamma och diskutera samhällets känslighet och sårbarhet inför klimatförändringar. Som jag framhöll i ett frågesvar i mars avser jag ta initiativ till en konferens som närmare belyser samhällets sårbarhet när det gäller klimatförändringar.

När det sedan gäller frågan om ekonomisk kompensation till privatpersoner som drabbats av översvämningar och ännu inte fått någon ersättning framhöll jag i en interpellationsdebatt den 27 november förra året om översvämningar att staten har ett ansvar för att behandla alla privatpersoner lika. Att staten just i dessa fall skulle gå in och täcka de självrisker som de drabbade fått vidkännas på sin försäkring skulle kunna få långtgående konsekvenser. En annan väg är den som regeringen valde efter förra sommarens översvämningar, nämligen att ekonomiskt kompensera de kommuner som drabbats av stora kostnader för de räddningsinsatser enligt räddningstjänstlagen som kommunerna vidtagit. För det ändamålet avsattes 100 miljoner kronor till kommuner som drabbats av kostnader för räddningstjänsten under översvämningarna.

Anf. 57 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Miljöministern! Jag får tacka för det inledande svaret. Jag kommer från Värmland, och jag har levt med dessa återkommande översvämningar i många decennier. Tidigare, när jag bodde längre upp i

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

Klarälvdalen, hade vi flera översvämningar på grund av att man inte reglerade vattnet i tid. Jag har själv en gång också varit drabbad av att ha haft 50–60 centimeter vatten i en källare, så jag vet hur det känns. Jag har haft turen att på senare år inte ha blivit drabbad, men väldigt många människor runtomkring mig har blivit det.

Jag bor numera i Karlstad, och där har vi gott om vatten för närvarande. Jag vill faktiskt påstå att mer eller mindre hela stan är uppdämd med vallar runtomkring.

Det allmänheten ständigt och jämt diskuterar är varför detta sker. Man informeras och får väderprognoser. Allmänheten upplever att man, trots SMHI:s rapporteringar och ständigt stigande vattennivåer i alla tillrinningsområden – vattnet rinner så småningom ut i Vänern – inte har gått in och åtgärdat i tid.

Det har varit rekordnoteringar både i augusti förra året och i januari i år. Även nu är vattnet onormalt högt. Det ligger långt över tidigare medelvärde.

Då återkommer jag till min interpellation och frågan där. Jag kan också knyta an till svaret jag fick, där miljöministern hänvisar till att det har tagits initiativ till en översyn av miljöbalkens vattenregleringsbestämmelser och även räddningstjänstlagen. Det tycker jag är jättebra. Jag har också i min bänk alldeles nyligen i dag tagit del av det som finns inskrivet i försvarsutskottets betänkande. Där står t.ex. att de tvingande bestämmelserna i en nödsituation inte klarar ut förhållandena innan en nödsituation uppstår eller när den är nära förestående. Det är det som vi som lever nära dessa översvämningsdrabbade områden tycker är så onödigt. Skadan ska egentligen ha uppstått innan man får gå in och åtgärda någonting.

Vi har följt detta. Länsstyrelsen i Västra Götaland har haft ansvaret för tappningen en tid, men tyvärr överläts ansvaret åter till vattenkraftsbolagen den 7 april. Nu är vi återigen i situationen att man har dragit ned på tappningsmängden trots att det fortfarande är en hög vattennivå i Vänern och även uppe i Arvikatrakten.

Det är återigen så att detta oroar många. Det oroar både privatpersoner och småföretagare. Jag har varit ute och besökt markägare i Kristinehamnsregionen vilkas marker fortfarande står under två meter vatten. Det har blivit stora insjöar. Det är klart att de ser på detta med bävan. Varken privatpersoner eller småföretagare har fått några ersättningar. För en småföretagare är konkursen nära om han inte kan leva på intäkterna samtidigt som han får en merkostnad. Det är ett otroligt svårt läge för många av dem.

Jag anser att man måste se över vattendomar. Men det handlar väldigt mycket om när i tiden man åtgärdar någonting. Efter diskussion och dialog med många inom länsstyrelsen och med andra som är sakkunniga på området har jag förstått att det kommer att ta enormt lång tid.

Det är väl därför man söker andra vägar för att kunna lösa detta och arbeta förebyggande. Man vill kunna nyttja lagen innan vi har kommit till klarhet om vad som bör ändras i vattendomarna. Man vill helt enkelt ge vattenkraftsbolagen skyldigheten att öka tappningen för att undvika skador.

Jag har läst i den räddningstjänstlag som gäller i dag, efter några ändringar som gjordes 1999. När man läser den lagstiftningen kan man ändå

tycka att det finns en lag som man kan luta sig mot och som man också kan tillämpa. I § 2 står det nämligen att med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna ska svara för vid olyckshändelser och vid överhängande fara för olyckshändelser för att förhindra och begränsa skador på människor, på egendom eller i miljön. Men det här kan alltså ändå inte tillämpas i dag.

Jag tycker att det är beklagligt att vi har så många lagar och en så omfattande lagstiftning men ändå inte kan ingripa för att förebygga stora samhällskostnader. Det är ju inte bara privata utan även stora statliga extrakostnader som följer på den lagstiftning som vi har i dag. Jag hoppas verkligen att man ingriper och kommer fram till att man kan vidta någon åtgärd under tiden, innan vattendomen har setts över, för det är en akut fråga framöver. Man befärar ytterligare översvämningar runt Vänerregionen inför årets sommarsäsong. Men miljöministern kan kanske förtydliga lite mer. Tack så länge!

Anf. 58 ELVER JONSSON (fp):

Fru talman! Den här interpellationen berör ju klimatsituationen. Det är en säkerhetsfråga, och det handlar om väldigt mycket pengar.

Nu säger miljöministern att han tog initiativet till den här översynen av vattendomarna efter det regn som föll i fjol. Ja, det är sanning så långt att vi hade en debatt här vid årsskiftet då miljöministern lovade att igångsätta ett arbete. Det har i och för sig nu utmynnat i tilläggsdirektiv, men det är klart att det inte är någon tvekan om att regeringen blev tagen på sängen. Om det skulle upprepas tror jag inte att miljöministern skulle förorda en sådan hantering som nu har skett.

Det här med att gamla vattendomar inte har setts över och att den statliga kontrollen inte har skett är väldigt illa. Jag har varit med och sett länsstyrelsebrev där man säger: Nu har regeringen dragit ned våra statsanslag i största allmänhet, så vi har inga pengar till sådant här, så det kan vi inte göra. Med ett sådant torftigt svar är det klart att man ändå måste säga att det är ett statligt ansvar som inte har uppfyllts. Det är bra att tilläggsdirektiven har kommit, men det är sent.

Sedan gäller det en annan fråga som jag tog upp i en interpellationsdebatt med räddningsminister von Sydow, nämligen samarbetet mellan länsstyrelserna. Det är ju så att i ett krisläge tar de över. Och då fanns det i alla fall en underlig bestämmelse om att det måste vara särskilda regeringsbeslut för att de skulle kunna verka över länsgränsen. Jag skulle vilja få ett besked här av miljöministern om den frågan är utredd, så att man i akutlägen, t.ex. en lördag eller söndag, inte står handfallen inför att regeringen inte just då sammanträder.

Sedan gäller det det ekonomiska perspektivet. Det är ju stora förluster och utgifter som kommuner och enskilda men också offentliga servicegivare råkar ut för. Jag tänker på mitt hemlän. Dalslands kanal har fått de största skadorna sedan, tror jag, kanalen byggdes för långt över 100 år sedan. Det handlar kanske både om 15 och 20 miljoner, och min fråga blir: Ingår det i det här anslaget om 100 miljoner som nu sägs gå till kommuner? Det här är ju indirekt ett kommunalt ansvar, eftersom både kommuner och län är huvudmän i det här aktiebolaget. Det skulle vara intressant att få det beskedet, därför att detta företag har en så utsatt situation att man inte har utrymme för en sådan här kraftig investering. Eller

ska vi säga rehabilitering? Visst handlar det väldigt mycket om force majeure när det här väldiga regnet kom, men det är inte utan statligt ansvar, och enligt min mening, fru talman, skulle detta kunna hanteras betydligt skickligare och klokare än vad som skedde.

Sedan är jag också nyfiken på den fråga som interpellanten väckte här, nämligen vad det är som gör att man nu har lämnat över till vattenföretagen att sköta just den gängse tillsynen.

Anf. 59 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Som jag har sagt så många gånger tidigare förstår jag mycket väl den oro som den här typen av översvämningar och naturkatastrofer orsakar hos människor. Det var naturligtvis också därför som jag ganska snabbt begav mig upp till Arvika för att på ort och ställe visa den oro som jag, och naturligtvis regeringen med mig, känner i sådana här situationer och det deltagande som vi ville uttrycka. Jag tycker också att vi reagerade ganska snabbt på den situationen. Jag lovade ju redan i Arvika att göra en översyn av vattendomarna, i medvetande om att det är ett oerhört komplicerat arbete att göra detta. Jag har sedan följt upp med tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén när det gäller ett antal andra frågor. Det gäller inte själva översynen utan vilken lagändring som den här översynen och de erfarenheter som vi nu har fått bör ge upphov till. De direktiven har utredningen fått att arbeta med, och där ingår ju även frågan om vilka möjligheter samhället ska ha att fatta beslut i den här typen av situationer.

Det är klart att den fråga som framför allt Viviann Gerdin tar upp inte är helt okomplicerad. De här vattenmängderna representerar naturligtvis ett väldigt stort ekonomiskt värde. Därför måste det finnas en tydlig definition av när staten får ta över besluten om den här tappningen. I dag har vi en definition i lagstiftningen som landshövdingarna i Västra Götaland och Värmland menar inte räcker för det beslutsutrymme som de tycker att erfarenheterna från hösten och sommaren visade fanns. Det får nu Miljöbalkskommittén titta på. Jag hoppas att man gör det snabbt och med stor skicklighet, och så får vi göra en bedömning av om vi ska ändra definitionen av när staten, i det här fallet genom länsstyrelserna, kan gå in och genomföra den här typen av åtgärder.

Sedan gäller det den fråga som Elver Jonsson tog upp om de särskilda verksamheterna och huruvida de kan få pengar. Jag kan naturligtvis inte på rak arm svara på det från talarstolen så här, men vi har alltså anslagit en tämligen stor summa pengar till kommunerna när det gäller kommunala verksamheter som har drabbats av det här. Det finns möjligheter för kommunerna att söka pengar, och sedan kommer det naturligtvis att prövas gentemot de regler som styr de här pengarna. Om det är så att man inte har sökt pengar för de här insatserna så hoppas jag att man gör det för att få en sådan prövning till stånd. Men jag vågar självfallet inte på rak arm så här oförberedd i riksdagens talarstol utlova några pengar till någon verksamhet.

Anf. 60 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Det är ju intressant att höra hur tankegångarna går även om jag känner mig otålig och tycker att det här går alldeles för sakta.

Sedan skulle jag vilja lyfta fram några saker som också bidrar till den här situationen som man har hamnat i. Det finns några vattenleder på vägen ned till Vänern som håller på att växa igen. Då har jag fått frågan till mig från angränsande omgivningar: Vem är det som ansvarar för de här f.d. båtlederna som har varit trafikerade men som inte är det i dag? De har slammat igen, och de har vuxit igen. Det har naturligtvis bidragit till att översvämningarna har kommit i ett tidigare skede, och de har blivit mer omfattande, framför allt när det gäller den angränsande jordbruksmarken. Ingen tycks veta eller har kunnat svara på den här frågan. Man lämnar bara detta därhän, och de här båtlederna används inte längre.

Sedan har jag också blivit uppringd och fått många samtal angående den växtodlingssäsong som vi står inför eller som egentligen redan har påbörjats. Den ersättning som har gått ut till främst markägarna omfattar inte alla. Ersättningen omfattar dem som har lagt sin mark i träda, men den som har en vanlig vallodling för bete till sina djur får ingen kompensation för att markerna har blivit dränkta och hö till djuren måste köpas in. Det finns många olika problem i botten hos de drabbade människorna.

Detta är lite märkligt, framför allt att Länsstyrelsen i Västra Götaland överlåter till vattenkraftsbolaget – i det här fallet Vattenfall – att sköta tappningen. Jag har delgetts att det gäller stora pengar – miljöministern känner till detta. För bara en enda centimeters skillnad i vattennivån rör det sig om flera miljoner. Vattenfall är ett statligt ägt bolag som övertar regleringen. Vattenfalls uppdragsgivare är staten. Här känns det som att staten tar med ena handen och ger med den andra. Slutnotan blir ett underskott. Kostnaderna blir så enorma, om man räknar ihop sammantaget vad som sker ute i samhället.

Det är otroligt viktigt att man jobbar på ett förebyggande sätt och att det finns en framförhållning. Hur än lagarna är skrivna, och med tanke på att det kommer att ta tid i fråga om vattendomarna, är det viktigt att det finns någon form av beredskap. Annars finns det en risk att detta kommer att återupprepas igen. Vattennivån nu när vi går in i sommaren och hösten är högre än i fjol. Jag hoppas verkligen att vi slipper detta. Det här påverkar mycket – friluftslivet, kulturlandskapet och massor av enskilda vägar. Även riksvägar i länet har varit hårt drabbade.

Man måste försöka förebygga stora skador med alla metoder och inte bara vänta tills Miljöbalkskommittén lägger fram förslag. Jag förstår att det kommer att ta tre fyra fem år. Jag skulle vilja att miljöministern utvecklar lite mer vad som kommer att hända under tiden. Vad kan vi förvänta oss för hjälp så att vi inte blir dränkta?

Anf. 61 ELVER JONSSON (fp):

Fru talman! Jag är naturligtvis medveten om att vi inte är en förhandlingsgrupp med miljöministern just nu. Men det finns ändå en del principiella besked att ge från regeringens sida, nämligen om man är beredd att i princip hålla kommuner och offentliga serviceorgan som står för både näringsgrenar och annat utbud så pass skadeslösa att deras verksamheter inte äventyras. Jag tänker konkret på t.ex. Dalslands Kanalaktiebolag som har kommun och län som huvudmän.

Det är naturligtvis ett komplicerat arbete att införa en lagändring. Men jag tycker att det inte är illa att följa upp noggrant den lagstiftning

som finns i dag och gällande domar. Problemet var tydligen inte felaktiga domar utan att de inte kontrollerades eller följdes upp.

Fru talman! Vi har blivit varse vilka våldsamma naturkrafter vi har att göra med. Det är naturligtvis oerhörda mängder med vatten när 1 000–1 200 kubikmeter vatten i sekunden störtar genom Trollhättefallen. Skadorna i Billingsfors och Bengtsfors har inte funnits tidigare under hela kanalens livslängd. Det handlar om stora saker.

Sedan var det den globala frågan. Detta får inte sättas i motsatsförhållande till miljöministerns ambitioner att vi ska medverka till ett gott klimat i världen så långt vi människor förmår det. En hel del av vattnet som störtar i väg är sådant som regnar på andra sidan kölen. Vi kanske också skulle tala med norrmännen om att de inte släpper i väg för mycket vatten vid fel tidpunkt.

Anf. 62 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Den här debatten visar att vi har en hel del erfarenheter som vi kan dra lärdom av från händelserna i somras och i höstas. Jag har försökt att dra lärdom av de erfarenheterna och ta de initiativ som ligger inom mitt speciella ansvarsområde i regeringen. Jag vet att många av mina kolleger också har dragit en del slutsatser av detta. Jag kan alltså inte gå in i detalj och svara på frågor om ersättning osv., delvis därför att frågorna hanteras av en annan kollega. Jag deltar alltså inte i de dagliga diskussionerna kring hur dessa ärenden bereds.

I princip har vi gett möjlighet för kommuner att få ersättning för olika verksamheter. När jag sist diskuterade detta med Lars-Erik Lövdén var pengarna inte slut. Det fanns fortfarande resurser inom ramen för de 100 miljonerna kronor.

Jag utgår från – och det är möjligt att det kräver ett särskilt initiativ – att detta verkligen kommer till stånd. Jag utgår också från att andra myndigheter och företag drar slutsatser av händelserna och försöker ifrågasätta sitt eget agerande och funderar på vad de kunde ha gjort på ett annat och bättre sätt nu när det finns facit från de senaste översvämningarna. Vi vill verkligen se till att dessa erfarenheter inte behöver upprepas. Ligger det inom mänsklig makt att förhindra detta, tycker jag att många har ansvar för att fundera igenom vilka lärdomar som kan dras av detta.

Den långsiktiga frågan är huruvida vi med en människoskapad klimatförändring skapar risker för ännu värre översvämningar längre fram i tiden. Vi vet att det finns prognoser över att regnmängden över Skandinavien kommer att öka, särskilt in i landet – enligt vissa klimatscenarier. Dessutom kommer regnmängden att öka radikalt och kommer förmodligen att bli mer koncentrerad i tiden. Det talar för att risken för svåra översvämningar kommer att bli ännu större i framtiden. Jag berättade i mitt interpellationssvar om det initiativ jag har tagit när det gäller en stor konferens för att bedöma de mer långsiktiga beredskaps- och sårbarhetsfrågorna som den här typen av förändringar leder till.

Elver Jonsson sade i sitt första inlägg att det krävs ett regeringsbeslut för att åstadkomma förändringen i ansvarsfrågan. Det kan hända någonting på lördag eller söndag. Jag kan lova Elver Jonsson att vi har mycket hög beredskap att ha beslutsföra regeringar som kan sammanträda precis när som helst under året och precis när som helst under dygnet – om det

verkligen skulle krävas. Det behöver inte utesluta att det kan finnas skäl för den typen av förändringar som Elver Jonsson pekar på.

Prot. 2000/01:110
14 maj

Anf. 63 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Det kommer nog att bli anledning att återkomma i den här frågan. Helt klart är att vi kan påstå att vädrets makter tillsammans med vattenkraftsbolagen och myndigheternas agerande är ett triangeldrama. Det är flera parter i det hela.

Miljöministern svarade att han har tagit initiativ till en konferens. Jag funderade över om det blir en nationell eller internationell konferens. Med tanke på att det är fråga om en klimatförändring känner jag ett stort behov av att sådana frågor diskuteras mest och bäst med våra angränsande länder så att vi verkligen arbetar åt samma håll.

Jag vill tacka för svaret, även om jag naturligtvis känner att jag inte är nöjd. Jag känner att jag inte har något konkret att berätta när jag åker hem till Värmland om vad som görs kortsiktigt om detta skulle hända igen. Det svar som jag har fått är mer långsiktigt. Det behövs naturligtvis också, men jag var också ute efter hur vi ska agera om vi ställs inför samma situation igen. Men det blir nog anledning att återkomma i frågan.

Anf. 64 Miljöminister KJELL LARSSON (s):

Fru talman! Jag är ledsen att Viviann Gerdin är lite besviken över det konkreta och kortsiktiga, men om Viviann Gerdin läser interpellationssvaret en gång till tror jag att det finns lite konkret och kortsiktigt där också.

Som ett direkt svar på Viviann Gerdins fråga vill jag säga att det här är en nationell konferens. Alla andra konferenser om klimatfrågan är naturligtvis internationella. Det jag nu tänker diskutera är vilken sårbarhet som finns i Sverige inför de klimatförändringar som kan komma att ske. Vilken beredskap har vi att möta de förändringarna här i Sverige? Den här gången, i motsats till alla andra gånger, handlar det alltså inte om vår påverkan på klimatet. Nu ska vi titta på vilka scenarier och prognoser som vetenskapsmännen anser vara mest sannolika för den framtida utvecklingen i Sverige. Vi ska diskutera hur detta kommer att påverka våra vägar och järnvägar och hur det kommer att påverka vissa delar av landet som redan nu är översvämningskänsliga. Hur kommer det att påverka turismen när t.ex. trädgränsen börjar klättra uppåt på allvar och klimatet förändras med sämre möjligheter för skidturism osv.?

Det är den typen av frågeställningar, som vi inte egentligen har rest tidigare, som jag tycker att det nu är dags att börja fundera på på allvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2000/01:329 om koldioxidskatten på miljövänliga drivmedel

Anf. 65 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Harald Nordlund har frågat miljöministern om vilka initiativ statsrådet kommer att vidta under det svenska EU-ordförandeskapet

*Svar på
interpellationer*

för att förändra svenska lagar och skatter samt EU-direktiv i syfte att stimulera till övergång från fossila bränslen och drivmedel till miljövänliga.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Harald Nordlund anför i interpellationen bl.a. att Sverige skulle kunna ta bort större delen av koldioxidskatten på alternativa drivmedel utan att bryta mot någon överenskommelse inom EU.

De harmoniserade EG-regler som finns för skatten på drivmedel ger inte Sverige någon obegränsad möjlighet att sänka skatten på alternativa drivmedel. Mineraloljedirektivets huvudprincip är att alla drivmedel, oavsett ursprung, ska beskattas. Vidare gäller att samma skatt ska tas ut för alternativa drivmedel som för jämförbara fossila drivmedel.

För drivmedel som har miljöfördelar finns det dock en begränsad möjlighet att sätta ned eller befria från skatten. Denna möjlighet kan utnyttjas i samband med teknikutveckling i s.k. pilotprojekt. Förutom undantaget för pilotprojekt finns ytterligare en möjlighet till skattenedsättning eller skattebefrielse. Om det motiveras av speciella hänsyn kan rådet genom enhälligt beslut på förslag från kommissionen medge tidsbegränsade undantag. Reglerna finns i artikel 8.4 i mineraloljedirektivet. Oavsett vilket alternativ som väljs aktualiseras en prövning enligt EU:s statsstödsregler, vilket innebär att en planerad förändring måste anmälas till kommissionen för granskning och godkännande.

För att stimulera en fortsatt introduktion av alternativa drivmedel avser regeringen att fastlägga en strategi för hur skattenedsättning för dessa drivmedel ska ske. Strategin ska bygga på i förväg uppställda kriterier, exempelvis att de aktuella projekten ska avse teknisk utveckling och resultera i processer eller produkter som är miljövänliga alternativ till konventionella bränslen. Avsikten är att nedsättningarna på ett kostnads-effektivt sätt ska bidra till ökad miljönytta och till samhällsekonomiskt effektiva lösningar på området. I första hand bör strategin tillämpas för åren 2002–2006. Erfarenheterna bör fortlöpande följas upp och också bli föremål för en samlad utvärdering efter år 2006.

Harald Nordlund anför också att om bränsle för uppvärmning görs mer miljövänligt än dagens fossila, förändras i dag inte skatten till förmån för det miljövänliga alternativet. Det påståendet kan jag inte instämma i eftersom biobränslen för uppvärmning inte belastas med vare sig energi- eller koldioxidskatt. Det av regeringen föreslagna nya steget i den gröna skatteväxlingen som genomfördes vid årsskiftet har ökat konkurrenskraften för biobränslen som används för uppvärmning eftersom skatten höjdes för de fossila bränslena.

I detta sammanhang kan jag nämna att vi under det svenska ordförandeskapet har återupptagit diskussioner i rådsarbetsgruppen för skattefrågor om det förslag till ett nytt energiskattedirektiv som kommissionen lade fram 1997. Förslaget var senast uppe till diskussion i rådet under 1999. Förslaget ger bl.a. utrymme för större flexibilitet vid beskattningen av biodrivmedel. Förslaget innebär också att den harmoniserade beskattningen på energiområdet utvidgas till att också omfatta kol, naturgas och el. Vid tidigare diskussioner har vissa länder motsatt sig höjningar av minimiskattenivåer på oljeområdet och införandet av andra minimiskattenivåer än noll för tillkommande energislag. Av det skälet har Sverige

inlett diskussionerna med att försöka harmonisera skattestrukturen på energiområdet. Det kan exempelvis gälla skattelättnader för energiintensiv industri, beskattning av kraftvärmeproduktion eller regler vid handel med energiprodukter mellan EU-länderna. Sverige satsar således på att föra detta förslag framåt.

Prot. 2000/01:110

14 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 66 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret på min interpellation. Det är svårt att producera koldioxidneutrala alternativ som är billigare än fossila med dagens oljepriser. Vi måste stimulera teknisk utveckling och nya initiativ, och det gör man med bl.a. skatteregler som generellt och långsiktigt premierar renare och mer koldioxidneutrala alternativ.

Fru talman! Jag vill fråga finansministern hur han tror att nya lösningar och nya företag ska kunna komma fram på det här området när varje alternativ görs beroende av tillfälliga och begränsade dispenser och inte förutsägbara villkor, särskilt när sådana dispenser inte har beviljats de senaste åren. Visst är det glädjande att en strategi för skattenedsättning för pilotprojekt är på väg. Man kan tycka att sådant borde ha varit framme för flera år sedan.

Regeringen har ju lagt ett lock på utvecklingen. Sverige har i nuläget bara två större sanktionerade alternativa drivmedel. Det är dels storskalig etanoltillverkning, dels biogas i främst kommunal regi. Vi skulle kunna ha fler i dag med mer av innovativ utveckling, fler alternativ och fler aktörer.

Det behövs ju mer än en strategi för pilotprojekt. Det behövs en strategi för alternativa drivmedel över huvud taget. En sådan strategi måste ge långsiktiga förutsägbara villkor för alternativa och renare drivmedel. Den bör också reglera hur myndigheter ska förhålla sig för att stimulera fler alternativ och fler aktörer. En sådan strategi aviserades i vårbudgeten.

Fru talman! Jag vill fråga finansministern vilka principer den ska bygga på.

Finansministern tar också upp de mer generella undantagen enligt mineraloljedirektivet. Jag tycker inte att regeringen har varit särskilt aktiv när det gäller att söka sådana undantag, inte ens när riksdagen har bett om det. Då menar jag frågan om inblandning av etanol i bensin över halten 5 %. Varför kan inte regeringen söka ett generellt undantag för koldioxidskatten på koldioxidneutrala drivmedel? Det är svårt att försvara att Sverige generellt har koldioxidskatt på koldioxidneutrala drivmedel, dvs. att skatten är rent fiskal och inte ett styrmedel.

Det finns ju fler möjligheter för Sverige att självständigt ge generella skattefördelar för koldioxidneutrala drivmedel utan att fråga EU. Vi har ett system för miljöklassning av bensin och diesel där vi kan och får differentiera skatten beroende på drivmedlens miljöegenskaper. Nettoutsläpp av koldioxid är en viktig miljöegenskap som Sverige skulle kunna ta med som parameter i miljöklassningen. Bara vi håller oss över mineraloljedirektivets skattegolv får vi ju sätta de skatter vi vill baserat på miljöegenskaper.

Anf. 67 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det här är ett område som handlar om miljövänliga drivmedel och som jag personligen har varit engagerad i sedan början av 1980-talet. Jag hade på den tiden uppdrag som trafiklandstingsråd i Stockholmsregionen och deltog här i Stockholm i det stora kollektivtrafikföretagets verksamhet, som var inriktad på att via forskning och teknikutveckling försöka hitta alternativa bränslen.

Ett problem har hela tiden varit att det inte finns några drivmedel som är det självklara valet när man försöker ta hänsyn till miljöaspekter och kostnadseffektivitet. Jag har personligen varit med om många entusiastiska tekniker som tror sig ha hittat den ideala lösningen. Sedan har man tyvärr efter ett antal månader eller t.o.m. år sett att det inte alls hade alla de enkla fördelar ur både kostnadssynpunkt och miljösynpunkt som man kanske trodde från början. Därför finns det fortfarande ett stort behov av en teknikutveckling på området. En introduktion av biodrivmedel får helt enkelt ske efterhand som man skaffar sig erfarenheter på området.

Jag är medveten om att aktörerna på marknaden väntar på regeringens ställningstaganden i fråga om vilka skattelättnader som kan bli aktuella de närmaste åren. Det är därför jag också har framfört att regeringen kommer att presentera en skattestrategi för alternativa bränslen.

Som bekant pågår det redan ett antal pilotprojekt på området. Det handlar bl.a. om den stora etanolfabrik i Norrköping som nyligen invigdes av statsministern. I det projektet har skattefrihet medgetts för 50 000 kubikmeter etanol per år. Det är etanol som används för en 5-procentig inblandning i den bensin som säljs i ett område utefter ostkusten mellan Norrköping och Stockholm. Det finns många försök, bl.a. det etanolbussprojekt som pågått under ganska lång tid här i Stockholm.

Jag är medveten om att man inte kan hitta det ideala drivmedlet som från början är både kostnadseffektivt och visar sig ha minimala negativa miljömässiga effekter. Man får förmodligen söka sig fram.

Därför är det viktigt, precis som Harald Nordlund efterfrågar, att noga diskutera olika principer för hur man kan gå vidare. I annat fall är det risk för att man tvingas sätta in ganska stora resurser i form av skattebortfall för staten utan att man är säker på att man får tillbaka det man skulle önska. Därför är det väl rimligt att pågående projekt får fullföljas. Läger man ut nya projekt framöver är det också rimligt att man helt enkelt gör en avvägning mellan vad man tror är det miljömässigt bästa i förhållande till de kostnader och kostnadsreduceringar eller snarare intäktsreduceringar för staten som det handlar om.

Anf. 68 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag tycker att det framgår av finansministerns repliker att den här sortens skatter – och det kanske man kan ha viss förståelse för – av finansministern ses som fiskala och inte som styrmedel i miljöpolitiken.

Jag tycker inte heller, fru talman, att jag fick svar. Jag hade ett par frågor. En tycker jag är mycket viktig att återkomma till. Varför kan inte regeringen söka ett generellt undantag för koldioxidskatten på koldioxidneutrala drivmedel?

När det gäller bensin har vi ett utrymme på ungefär 1:90 kr per liter ned till mineraloljedirektivets miniminivå. Dagens skatt är ju 4:50 kr. Jag har kollat den uppgiften, så den tror jag är korrekt.

Eftersom koldioxidskatten är 1:24 kr per liter har vi gott och väl möjlighet att ta bort hela den skatten för koldioxidneutrala ersättningar för fossil bensin. Vi har inte en begränsning på det sätt som jag tycker att svaret ger sken av.

För diesel är marginalen till direktivets miniminivå med dagens växelkurs betydligt mindre, drygt 80 öre per liter. Det räcker till att eliminera drygt halva koldioxidskatten för miljöklass 1-diesel, som alltså är 1:50 kr per liter.

Fru talman! Är finansministern beredd att införa en sådan här möjlighet?

Jag tog också i min interpellation upp det specifika exemplet med en vätgasdriven bil som får vätgas från solenergi. Drivmedlet är helt förnybart, och inte en endaste kolatom är inblandad i produktionskedjan. Vätgas beskattas då som motsvarande bensin eller naturgas för fordonsdrift, dvs. den får åtminstone betala full koldioxidskatt. Vanligt folk förstår inte att det ska vara på det här sättet.

Är det ett rimligt sätt att stimulera utvecklingen på att man har en sådan här ordning?

Om man eldar i en panna med ved eller med pellets är det förvisso skattebefriat i dag. Om man däremot gör något som kallas pyrolysolja eller tjära av veden går det tekniskt att också elda med den i pannor. Det är då skattebefriat. Sådan olja eller tjära är relativt osmaklig och giftig och ger smutsiga emissioner.

Om oljan däremot görs renare med s.k. hydrogenering som jag har lärt mig att det heter – men det är inte viktigt i sammanhanget – vilket är fullt möjligt och också har gjorts i Sverige, beläggs den med full skatt motsvarande fossil eldningsolja, dvs. full koldioxid- och energiskatt. Ytterst styrs det här av mineraloljedirektivet.

Sådana här exempel reagerar människor på. Jag menar att vi i Sverige och från svensk sida i samarbete måste vara tydligare och visa att det är förhållanden som måste förändras.

Jag har frågor som är obesvarade, fru talman.

Anf. 69 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Om man ska nå framgång med att försöka stödja införandet av alternativa drivmedel är det naturligtvis oerhört viktigt att man stimulerar forskning på området. Det har Sverige gjort sedan mycket lång tid tillbaka.

Men forskning enkom löser inte problem. Det är också fråga om en praktik. Vi kan på alla sätt och vis understödja – som vi gör – en del praktiska projekt, och vi kommer också att kunna understödja fler i framtiden.

Samtidigt tror jag att man ska vara medveten om att det inte kommer att finnas några ideala drivmedel som har noll negativa effekter när det gäller miljöutsläpp och som ur kostnadssynpunkt är de mest rimliga. Det är alltid en fråga om balans mellan kostnadseffektivitet och de miljöaspekter som finns.

Det är det som är anledningen till att regeringen i EU-sammanhang under ordförandeskapsåret nu har återuppväckt diskussionen om ett energispardirektiv. Det har hittills kunnat blockeras av något enstaka land, men nu finns det kanske utsikter att få till stånd en förbättrad diskussion på det här området. Vi vet att något land har värt sig för de minimiregler det handlar om. Vi vet samtidigt att Sverige inte ensamt kan bestämma över de eventuella undantag som kan behövas på området.

Det finns kanske skäl att diskutera ett ökat mått av flexibilitet när det gäller det energiskattedirektiv vi nu diskuterar. Den rådsarbetsgrupp vi har på området har haft flera sammanträden under våren, och man kommer att fortsätta under det svenska ordförandeskapet.

Jag inser att den som tror på en särskild idé eller en särskild form av alternativa drivmedel vill köra sitt race så snabbt som möjligt och genomföra projekt i så storskalig omfattning som möjligt. Därför är det naturligtvis alltid en avvägningsfråga när det gäller de inkomstbortfall som staten har. Stora inkomstbortfall måste alltid vägas mot frågan om de pengarna kan användas på något annat sätt som ur miljöns synpunkt är lika framgångsrikt.

Därför tycker jag att det finns skäl att vara säker när man tar kommande steg, så att man inte inleder processer som man sedan tvingas avbryta därför att de inte ger de miljömässigt goda resultat som vi alla önskar och hoppas på. Det är resultat som vi ser som en nödvändig förutsättning, inte minst om vi tänker tanken att exempelvis biltrafiken i framtiden kommer att få samma omfattning i de länder som håller på att utvecklas ute i världen och samma intensitet som vi har i exempelvis EU-området. Vi är starkt medvetna om att det är oerhört angeläget att få till stånd en forskning på det här området. Sverige och andra länder kan gärna gå före.

Men jag tycker också att det är viktigt att vi har ett bra underlag för sådana typer av beslut. Det är skälet till att regeringen nu ska ta fram en sådan strategi under den närmaste tiden.

Anf. 70 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Det är viktigt att vi vet att vi åstadkommer förbättringar om vi gör satsningar, särskilt om de kostar mycket pengar. Vi vet också att det går att åstadkomma förbättringar, men vi kan inte vara säkra på att de är de bästa. Jag menar att det nu är så pass bråttom att vi bör ta steg framåt, om också inte till orimliga kostnader. Vi bör dock vara beredda att ta på oss kostnader, eftersom detta arbete för i rätt riktning.

Vad gäller mineraloljedirektivet menar jag att vi kan agera mera kraftfullt. Det är konstruerat för att verkligen stimulera alternativa drivmedel. Jag menar att direktivet egentligen borde kompletteras med en paragraf om koldioxidneutrala drivmedel eller kanske att ett separat direktiv borde tas fram för alternativa drivmedel. Är finansministern beredd att initiera en sådan översyn?

Finansministern talar också om erfarenheter från Stockholm. Jag har erfarit att SL om ett par år i Stockholm ska köra några experimentbussar med bränsleceller. Vilken skatt kommer att läggas på vätgasen för dessa? Kommer finansministern att se till att det blir en vettig beskattning, åtminstone för dessa bussar? Idén är att tillverka vätgasen med hjälp av vattenkraftsel som sönderdelar vatten eller från biogas.

Anf. 71 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Som svar på Harald Nordlunds sista fråga vill jag säga att jag tror att Harald Nordlund själv inser att man inte på förhand kan ange vilka skattebestämmelser vi ska ha. Det är just därför viktigt att ta fram ett principiellt program för att diskutera vilka kriterier och villkor som ska gälla för skattebefrielsen. Många av de projekt som nu pågår kräver i sin tur ett ganska stort statligt stöd. Jag tänker inte bara på statligt stöd i form av en lägre beskattning utan kanske också i form av framställning av råvara för de alternativa drivmedel som vi diskuterar här. Frågan vad som är mest kostnadseffektivt måste då ses i ett lite större sammanhang.

Jag tror att vi i fortsättningen behöver en kombination av satsning på forskning och av praktiska exempel. Som jag nämnt är min erfarenhet den att det ibland knyts väldigt stora förhoppningar till enskilda drivmedel men att det när man kommer fram till den praktiska driften visar sig att det inte håller ända fram. Detta gör det ännu mer angeläget att ha flera parallella försök i gång för att säkerställa att vi kan hitta en bra alternativ miljöteknik för framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2000/01:110

14 maj

*Svar på
interpellationer*

12 § Svar på interpellation 2000/01:361 om policy för spelfrågor

Anf. 72 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Charlotta L Bjälkebring har till statsministern ställt ett antal frågor. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Interpellanten har bl.a. frågat mig vad jag tänker göra för att stärka myndigheternas oberoende ställning i förhållande till de statliga spelbolagen.

Lotteriinspektionen är central förvaltningsmyndighet för frågor om lotterier som anordnas för allmänheten. Inspektionen ska i enlighet med lotterilagen (1994:1000) och lotteriförordningen (1994:1451) bl.a. kontrollera och utöva tillstånd över spelmarknaden. Vidare lämnar Lotteriinspektionen tillstånd till vissa typer av spel och lotterier. I likhet med andra förvaltningsmyndigheter åtnjuter Lotteriinspektionen enligt regeringsformens bestämmelser en oberoende ställning i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild. Detta innebär att Lotteriinspektionen i dag agerar självständigt och på eget ansvar oavsett om det är AB Svenska Spel eller en privat spelplanör som är föremål för Lotteriinspektionens granskning.

Vad avser folkhälsoargumenten ingår det i Folkhälsoinstitutets uppgifter att motverka spelberoende och att initiera forskning i frågor som rör spelberoende. Ett särskilt anslag är avsatt för detta ändamål, och bl.a. har stödet till Spelberoendes Riksförbund ökat från 100 000 kr år 2000 till 400 000 kr i år. Samtliga lokala kamratföreningar som är anslutna till riksförbundet åtnjuter också ett anslag. Utöver detta arbetar Folkhälsoinstitutet med en hjälplinje eller jourtelefon för spelberoende och anhöriga, länskonferenser för människor som i sitt arbete eller på sin fritid kommer i kontakt med spelberoende, samverkan med spelbranschen, forskning och andra informationsinsatser.

Det är givetvis viktigt att åldersgränserna på spel följs. I lotterilagen framgår att den som anordnar vadhållning i samband med hästtävling eller anordnar automatspel, roulettspel, tärningsspel eller kortspel inte får låta någon som är under 18 år delta i lotterier. Detsamma gäller för den som är ombud för den som anordnar lotteriet. I AB Svenska Spels tillstånd anges att personer under 18 år inte får erbjudas att delta i Oddset-spelet. AB Svenska Spel tillämpar dessutom frivilligt en 18-årsgräns för spelet Lotto Express. Bingohallar tillämpar sedan länge en 18-årsgräns.

I direktiven till den s.k. Lotterilagsutredningen framgår att utredningen ska bedöma om dessa krav bör skärpas och föras samman och återges i lotterilagen. Utredningen har behandlat frågan och föreslår i sitt betänkande att åldersgränsen 18 år ska tillämpas också vid vadhållning i samband med hundkapplöpning. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet.

Lotteriinspektionens tillsynsverksamhet syftar till att lagstiftningen på området och de av inspektionen utgivna villkoren följs, bl.a. de angivna åldersgränserna. För att effektivisera tillsynen verkar inspektionen också för att ett ökat samarbete i kontroll- och tillsynsverksamheten mellan polis- och skattemyndigheterna samt kommuner och länsstyrelser kommer till stånd.

När det gäller frågan om jag kommer att vidta några åtgärder för att komma till rätta med spelreklamen och dess negativa verkningar vill jag avslutningsvis nämna följande. I Lotteriinspektionens regleringsbrev för budgetåret 2000 har inspektionen fått i uppdrag att göra en samlad kartläggning av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige. Syftet med kartläggningen är att utgöra ett underlag för eventuella förslag om hur de mest aggressiva formerna av marknadsföring, exempelvis sådan marknadsföring som riktar sig gentemot ungdomar, kan undvikas. Lotteriinspektionen överlämnade en rapport till regeringen den 6 november 2000. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet och kommer att beaktas i samband med Lotterilagsutredningens betänkande.

Anf. 73 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Bosse Ringholm för svaret. Frågan ställdes ursprungligen till statsministern, eftersom den övergripande frågeställningen i min interpellation var hur regeringen organiserar sig när det gäller spelfrågor och även vilken policy regeringen har i spelfrågorna.

Finansministern svarade när det gäller myndigheternas oberoende att Lotteriinspektionen redan i dag har en oberoende ställning och agerar självständigt och på eget ansvar. Visst är det så. Det förstår också jag, men jag anser ändå att det är ett problem. Problemet är att Lotteriinspektionen lyder under politikområdet finansiella system och tillsyn, samtidigt som den har till uppgift att ge vissa tillstånd. Den har också till uppgift att övervaka spelandet osv.

Finansdepartementet är ju det departement som kan anses ha mest makt, åtminstone i ekonomiska frågor. Jag känner en stor oro för att företrädare för andra departement får en underordnad ställning när det gäller möjligheterna att få pengar från statskassan. Jag anser att Lotteriinspektionens ställning borde stärkas när det gäller spelproblematiken. Den

borde ha tydligare direktiv om folkhälsoaspekter i sin tillståndsgivning och även bl.a. för sitt översynsarbete på spelområdet.

Det är ju så att tillståndsgivning, spelandets omfattning och spelberoendeproblematiken hänger ihop. Det känns därför lite konstigt att just finansministern, som ska ha det övergripande ansvaret för statens finanser, nu gång efter annan ska svara på frågor om hur folkhälsoaspekter tas till vara i spelfrågan. Som alltid hänvisar finansministern hela tiden till Lotteriinspektionen och givetvis också till Folkhälsoinstitutet som de organ som har ansvaret för dessa frågor.

Jag vill att regeringen ska ha en övergripande spelpolicy, där alla olika delar kommer in. Det jag kan läsa in i svaret är att finansministern är nöjd med att Folkhälsoinstitutet jobbar vidare som i dag, dvs. har hand om folkhälsoaspekten. Finansministern är nöjd med att regeringen inte har någon övergripande policy. Det verkar som om finansministern tycker att detta sköts av Folkhälsoinstitutet, Lotteriinspektionen, AB Svenska Spel osv. Det verkar som om finansministern tycker att det räcker att man avsätter 400 000 kr till Spelberoendes Riksförbund och 4 + 2 miljoner kronor till forskning om spelberoende.

Jag anser att det behövs något mer. Det behövs en övergripande syn på spelpolitiken, precis som vi har på alkoholpolitiken. Eftersom det bara är finansministern som får svara på frågorna om spel vill jag återigen fråga vad han avser att göra för att stärka folkhälsoargumentet på spelområdet.

Anf. 74 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Regeringen har en övergripande strategi på spelområdet och därmed för hela spelpolitiken. Den inkluderar naturligtvis också folkhälsoaspekterna på spelandet. Det är inte så att regeringen har olika strategier via Socialdepartementet och Finansdepartementet. Vi har en gemensam strategi på hela området. Som i all annan politik handlar det om avvägningsfrågor. Det nöjes- och förströelseinslag som finns i allt spel måste vägas mot de sociala konsekvenser som ett spelberoende kan innebära för vissa personer.

De exempel som jag ger i interpellationssvaret är inte det enda som görs på folkhälsoområdet för att motverka spelberoende. Interpellationen handlar om Lotteriinspektionens roll. Jag instämmer med interpellanten om att Lotteriinspektionen har en självständig myndighetsroll att spela på området. Det är den starkaste funktion som finns i ett sådant sammanhang. När Lotteriinspektionen får sina regleringsbrev av regeringen vägs folkhälsoaspekten in via den gemensamma beredningen i Regeringskansliet med olika departement.

Jag tror inte att Charlotta Bjälkebring menar att man kan säga att man är nöjd och att ingenting mer behöver göras. Detta är ett område där det alltid behöver göras någonting mer. Därför nämnde jag den särskilda rapport som Folkhälsoinstitutet lämnade till regeringen i slutet på förra året, som vi nu ska behandla i samband med de propositioner på spelområdet som vi diskuterar framöver. Folkhälsoinstitutet besitter mycket värdefull kunskap och samverkar i sin tur med andra institut på området, även privata.

Jag känner mig inte nöjd. Jag tycker inte att vi har klarat ut spelberoendeproblematiken. Den måste ständigt diskuteras, och man måste göra

avvägningar. Jag känner mig ändå ganska trygg. Vi har en bra organisation via Finansinspektionen, som jobbar intensivt på området. Regeringen har dessutom gett ett uppdrag till Folkhälsoinstitutet att samla information. Institutet har också kommit med bra förslag, som vi kommer att bereda i den fortsatta hanteringen.

Anf. 75 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Det är glädjande att höra att det finns en övergripande spelpolicy i regleringsbrevet för Lotteriinspektionen och även för andra myndigheter av olika slag. Det får jag studera hemma på min kammare. Jag är ändå inte helt nöjd när det gäller dessa frågor. Det är inte finansministern heller.

Spel om pengar har alltid en baksida. Det är vi helt överens om. Ökade insatser, ökade skulder och försummade anhöriga är ett stort problem för många människor. Vi är också överens om att spel om pengar har en positiv sida. Spel ger förströelse, intäkter inte minst till statskassan. Om man kan förena dessa allehanda nyttigheter med varandra är det bra. Men man måste också väga in de negativa delarna när det gäller spel.

Vad jag har förstått finns det i Sverige inte någon riktigt bra utredning som belyser de negativa konsekvenserna av spel i ett brett ekonomiskt och socialt perspektiv. Det finns inte heller några studier om skillnader mellan mäns och kvinnors spelande. Även om dessa frågor finns reglerade i regleringsbrev saknas utredningar. Vi har Sten Rönnerbergs forskning, men jag tror att vi behöver mer. Det pågår en konsekvensbeskrivning med anledning av att kasinon ska etableras, bl.a. i Sundsvall. Det är bra.

Som sagt, det finns ingen utredning som skulle kunna vara regeringen och riksdagen till hjälp med att fatta kloka och riktiga beslut när det gäller spelfrågorna i framtiden. Vi är på gång att ändra spelkulturen i Sverige, att etablera kasinon med internationella regler. Vi är också på väg in i en spelkultur där man kommer att kunna spela på Internet osv. Därför är det otroligt viktigt med en utvidgad forskning.

Jag undrar vad finansministern kommer att göra för att få till stånd en utredning om ekonomiska och sociala konsekvenser av spel samt belysa skillnaderna mellan kvinnligt och manligt spelbeteende. Jag undrar också om Lotteriinspektionens handläggning av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige är klar och om den kommer att leda till några åtgärder mot den mest aggressiva marknadsföringen av spel. Kommer man att lägga fram förslag om att begränsa den?

Anf. 76 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är riktigt som interpellanten säger, att det finns en baksida av spelandet. Om 99 av 100 kan se spelandet som en förströelse och kan se de positiva sidorna, finns det alltid den hundrade som kan råka illa ut, med spelberoende eller andra olägenheter som drabbar familj och omgivning. Så länge det är en realitet måste vi också diskutera vad vi kan göra för att motverka de negativa sidorna av spelberoendet.

Jag tror inte heller att någon instans har all kunskap som tänkas kan. Däremot är jag övertygad om att Folkhälsoinstitutet, med dess resurser och ambitioner, kommer att kunna samla mycket bra material åren fram-

över som kan användas. Vi för en ständig dialog med de olika aktörerna på marknaden. Många av dem har, som jag också sade i mitt svar, självantagit sig restriktioner när det gäller t.ex. åldersgränser. Det får bli en av frågorna inför höstens proposition om spelfrågor, om man behöver ha särskilda regler för marknadsföring.

Prot. 2000/01:110
14 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 77 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Avslutningsvis vill jag återigen tacka för svaret. Sist nämnde finansministern den kommande propositionen, som nu bereds inom Regeringskansliet. Det finns en utredning som heter Föreningslivet på spel- och lotterimarknaden. Det är väl den finansministern tänker på. Jag blev glad när finansministern sade att man ska väga in de frågor som Lotteriinspektionen har tittat på, marknadsföring osv.

Jag vill ställa en fråga med anledning av den proposition som förmodligen kommer i höst. Finansministern kan väl bekräfta att den kommer i höst. Hur bereds den? Bereds den så att Finansdepartementet, Kulturdepartementet, Justitiedepartementet, Socialdepartementet och Civildepartementet kommer med på ett bra sätt? Det är många departement som är berörda av spelfrågorna. Kan jag, och många andra med mig, känna oss lugna för att spelfrågorna ses också på ett vertikalt plan, så att man får med alla olika aspekter?

När kommer propositionen?

Anf. 78 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag kan bekräfta att vi arbetar med siktet att försöka lägga fram en proposition under hösten. Det är en proposition som hela Regeringskansliet kommer att hantera. Det kommer att vara många berörda departement och därmed olika sakintressen som kommer att delta i hanteringen. Jag tror att jag kan lugna Charlotta Bjälkebring på den punkten. Det kommer att vara ett mycket brett perspektiv bakom propositionen.

Som i alla sådana sammanhang finns avvägningsfrågor som man måste föra fram och ta ställning till. De kan vara ganska kniviga att hantera. Vi har när det gäller en del andra former som exempelvis kasinoverksamheten valt att starta relativt försiktigt. Riksdagen har gett oss tillstånd att starta sex kasinon på olika ställen i landet. Vi har valt att i första omgången bara starta fyra kasinon och skaffa oss erfarenhet innan vi går vidare.

När det gäller just de förslag som nu finns till både ny lotterilagstiftning och en annan fördelning av de resurser vi får in i form av lotterimedel och andra intäkter på spelområdet är vi naturligtvis oerhört intresserade av att se till att folkrörelserna får en stark ställning i fortsättningen. Det är ett av huvudförslagen som vi nu ska bereda inför den gemensamma propositionen i höst.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Anmälan om inkomna faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Andre vice talmannen anmälde att följande faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2000/01:137 Rapport från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om strukturer och skattesatser i fråga om punktbeskattning av cigaretter och andra tobaksvaror *KOM (2001) 133* till skatteutskottet

2000/01:138 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om järnvägstransportstatistik *KOM (2000) 798* till trafikutskottet

14 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2000/01:132 till konstitutionsutskottet

15 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2000/01:SfU13
Utrikesutskottets betänkande 2000/01:UU11

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 2000/01:126 Behandling av personuppgifter inom kriminalvården
2000/01:Ju30 av Staffan Werme och Ana Maria Narti (fp)

med anledning av skr. 2000/01:104 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 1995/96–2000
2000/01:Fi39 av Gunnar Hökmark m.fl. (m)

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
2000/01:AU10 Rätt att arbeta till 67 års ålder
2000/01:AU11 Vissa ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om Forskarskattenämnden

Försvarsutskottets betänkanden
2000/01:FöU2 Den militära flygutbildningen m.m.
2000/01:FöU9 Vissa ledningsfrågor inom det militära försvaret, m.m.
2000/01:FöU11 Sprängämnesinspektionen m.m.

Lagutskottets betänkanden

2000/01:LU19 Ersättning för ideell skada, m.m.

2000/01:LU22 Kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen, m.m.

2000/01:LU23 Revisors yttrande om apportegendom m.m.

Prot. 2000/01:110

14 maj

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 maj

2000/01:1219 av *Tuve Skånberg* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Sen abort vid lättare funktionshinder

den 14 maj

2000/01:1220 av *Gunnel Wallin* (c) till socialminister Lars Engqvist
Hivpositiva narkomaners situation

2000/01:1221 av *Magnus Jacobsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Vägunderhåll

Fråga 1219 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 maj.

Frågorna 1220 och 1221 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 maj.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 maj

2000/01:1136 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Massavrättningar i Folkrepubliken Kina

den 14 maj

2000/01:1174 av *Lennart Axelsson* (s) till socialminister Lars Engqvist
Kroniskt obstruktiv lungsjukdom

2000/01:1177 av *Kerstin Heinemann* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Receptförskrivningsrätt för pensionerade läkare

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 maj.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. 7 § anf. 40
(delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 2000/01:417 om garantiersättningen	1
Anf. 1 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	1
Anf. 2 CECILIA MAGNUSSON (m)	2
Anf. 3 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	3
Anf. 4 CECILIA MAGNUSSON (m)	3
Anf. 5 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	4
Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (m)	4
Anf. 7 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	5
3 § Svar på interpellation 2000/01:455 om bredbandssatsningen	5
Anf. 8 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	5
Anf. 9 JOHNNY GYLLING (kd)	6
Anf. 10 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	7
Anf. 11 JOHNNY GYLLING (kd)	8
Anf. 12 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	9
Anf. 13 JOHNNY GYLLING (kd)	10
Anf. 14 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	10
4 § Svar på interpellation 2000/01:421 om Inlandsvägen.....	10
Anf. 15 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	10
Anf. 16 ULF BJÖRKLUND (kd)	11
Anf. 17 ELVER JONSSON (fp)	12
Anf. 18 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	13
Anf. 19 ULF BJÖRKLUND (kd)	14
Anf. 20 ELVER JONSSON (fp)	15
Anf. 21 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	15
Anf. 22 ULF BJÖRKLUND (kd)	16
5 § Svar på interpellation 2000/01:422 om Dalsland	17
Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	17
Anf. 24 ELVER JONSSON (fp)	18
Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	19
Anf. 26 ELVER JONSSON (fp)	20
Anf. 27 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	21
Anf. 28 ELVER JONSSON (fp)	21
Anf. 29 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	22
6 § Svar på interpellation 2000/01:435 om nyföretagande	23
Anf. 30 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	23
Anf. 31 INGER STRÖMBOM (kd)	24
Anf. 32 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	25
Anf. 33 INGER STRÖMBOM (kd)	26
Anf. 34 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	26
Anf. 35 INGER STRÖMBOM (kd)	27
Anf. 36 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	27
7 § Svar på interpellation 2000/01:439 om Mälarbanan	28

Anf. 37	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	28
Anf. 38	TOMAS HÖGSTROM (m).....	29
Anf. 39	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	30
Anf. 40	TOMAS HÖGSTROM (m).....	30
Anf. 41	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	31
Anf. 42	TOMAS HÖGSTROM (m).....	31

8 § Svar på interpellation 2000/01:450 om kostnader för datakommunikation.....31

Anf. 43	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	31
Anf. 44	KRISTINA ZAKRISSON (s).....	32
Anf. 45	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	33
Anf. 46	KRISTINA ZAKRISSON (s).....	34
Anf. 47	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	34
Anf. 48	KRISTINA ZAKRISSON (s).....	34

9 § Svar på interpellation 2000/01:451 om klimatfrågan och skogssänkor34

Anf. 49	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	34
Anf. 50	GÖTE JONSSON (m).....	35
Anf. 51	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	36
Anf. 52	GÖTE JONSSON (m).....	37
Anf. 53	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	37
Anf. 54	GÖTE JONSSON (m).....	38
Anf. 55	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	38

10 § Svar på interpellation 2000/01:452 om översvämningar38

Anf. 56	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	38
Anf. 57	VIVIANN GERDIN (c)	39
Anf. 58	ELVER JONSSON (fp).....	41
Anf. 59	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	42
Anf. 60	VIVIANN GERDIN (c)	42
Anf. 61	ELVER JONSSON (fp).....	43
Anf. 62	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	44
Anf. 63	VIVIANN GERDIN (c)	45
Anf. 64	Miljöminister KJELL LARSSON (s).....	45

11 § Svar på interpellation 2000/01:329 om koldioxidskatten på miljövänliga drivmedel.....45

Anf. 65	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	45
Anf. 66	HARALD NORDLUND (fp).....	47
Anf. 67	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	47
Anf. 68	HARALD NORDLUND (fp).....	48
Anf. 69	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	49
Anf. 70	HARALD NORDLUND (fp).....	50
Anf. 71	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	50

12 § Svar på interpellation 2000/01:361 om policy för spelfrågor.....51

Anf. 72	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	51
Anf. 73	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v).....	52
Anf. 74	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	53
Anf. 75	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v).....	54
Anf. 76	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	54

Anf. 77 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v)	55
Anf. 78 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	55
13 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	55
14 § Hänvisning av ärende till utskott	56
15 § Förnyad bordläggning.....	56
16 § Bordläggning.....	56
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	57
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	57
19 § Kammaren åtskildes kl. 15.43.	58

